

BOBUR KUTUBXONASI

MA'NAVIY - MA'RIFIY JURNAL • ДУХОВНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКИЙ ЖУРНАЛ

4/2024

ISSN 2181-3280

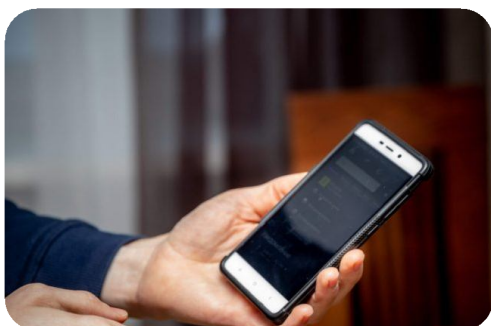
- ▶ 3-bet Перспективы трансграничного сотрудничества
- ▶ 7-bet Ma'naviyat gulshaniga sayr
- ▶ 10-bet Uch asar sharhi
- ▶ 16-bet Quyosh yurakli inson
- ▶ 31-bet Andijonlik qatag'on qurbonlari: aka-uka Niyoziyar

KITOBXONLAR DIQQATIGA!

**Bobur nomidagi Andijon viloyati
axborot-kutubxona markazida quyidagi
axborot-bibliografiya xizmatlaridan
foydalanishingiz mumkin:**

**-Tezkor ma'lumot olish;
-Оперативное получение информации;**

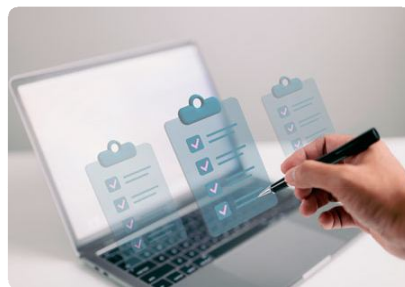

**-Mahalliy va xorijiy elektron
resurslar bazasidan foydalanish;**

**-Доступ к базам данных мест-
ных и зарубежных
электронных информационных
ресурсов;**

**-Masofadan mobil qurilmalar
orqali ma'lumot olish;**

**-Получение информации
дистанционно через мобильные
устройства;**

Axborot-kutubxona markazi tomonidan
2022 yildan nashr qilinmoqda.

Har chorakda chop etiladi
-o'zbek, rus va ingliz tilida

Tahrir kengashining raisi
G.Ismailova

Muxarrir
O.Axunjanova

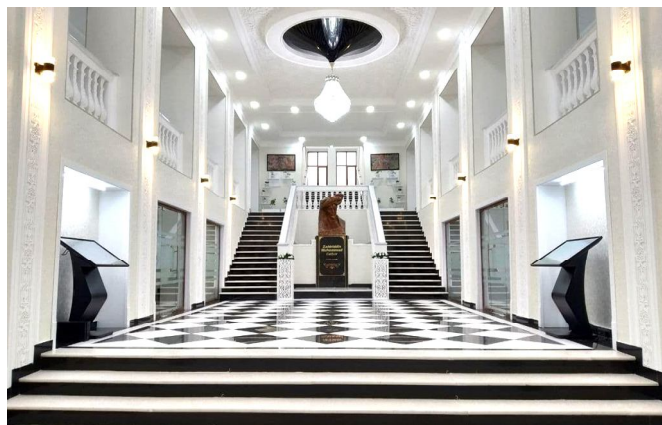
Texnik muxarrir
I.Muxtarov

Kengash a'zolari
N.Kosimova - professor, psixologiya fanlari
nomzodi, dotsent.

B.Yarkinova - filologiya fanlari nomzodi,
dotsent.

**Bobur nomidagi Andijon viloyati
axborot-kutubxona markazi**

1-qavat foye

Духовно-просветительский журнал

Издаётся Андижанским областным инфор-
мационно - библиотечным центром имени
Бабура с 2022 года

Выходит ежеквартально
на узбекском, русском, английском языках.

Председатель редакционного Совета
Г.Исмаилова

Редактор
О.Ахунжанова

Технический редактор
И.Мухтаров

Члены Совета
Н. Косимова — профессор, кандидат
психологических наук, доцент.

Б. Яркинова — кандидат филологических
наук, доцент.

MUNDARIJA

XALQARO HAMKORLIK

Gulnoraxon Ismailova

Перспективы трансграничного
сотрудничества.....3

KITOB. MUTOLAA. KITOBXON

Sanjarbek Mamajonov

Ma'naviyat gulshaniga sayr..... 7

MUSAVVIR VA UNING OLAMI

G'anijon Qosimov

Uch asar sharhi..... 10

METODIK TAVSIYA

Naimaxon Mulaxunova

Zamonaviy tadbirlarni o'tkazish:
yo'nalishi va ahamiyati.....13

SAHNA VA SIYMO

Dilfuza Rasulova

Quyosh yurakli inson..... 16

ILM, KITOB VA TARAQQIYOT

Nargiza Kosimova

Kitoblar - ularning universitetda ta'lim
madaniyatini shakllantirishga ta'siri..... 19

AXBOROT TEXNOLOGIYA

Diyora Talipova

Axborot-kutubxona markazlarining
vebometrik ko'rsatkichlarini aniqlash
usullari.....25

O'LKASHUNOSLIK

Zamira Shaxobutdinova

Andijonlik qatag'on qurbonlari: aka-uka
Niyoziylar..... 31

Barno Mo'minova

O'z yurtning sev va ardoqla.....35

KITOB VA JAMIYAT

Avazbek Qo'ldoshev

Kitob-bilimlar sarchashmasi.....39

KASB TANLASH -

MUVAFFAQIYATGA YO'L

Gulchehra Abdulxakimova

Путь к профессии.....42

Umida Kadirova,

Nasimaxon Aznabayeva

Kasbimdan baxt topdim.....46

Jurnal 2021 yil 17 sentyabrda O'zbekiston
Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi
huzuridagi Axborot va ommaviy
kommunikatsiyalar agentligi
tomonidan № 1212 raqam bilan
ro'yxatga olingan.

Jurnaldan ko'chirib bosilganda «Bobur
kutubxonasi» ma'naviy-ma'rifiy jurnalidan
olinganligi ko'rsatilishi shart.

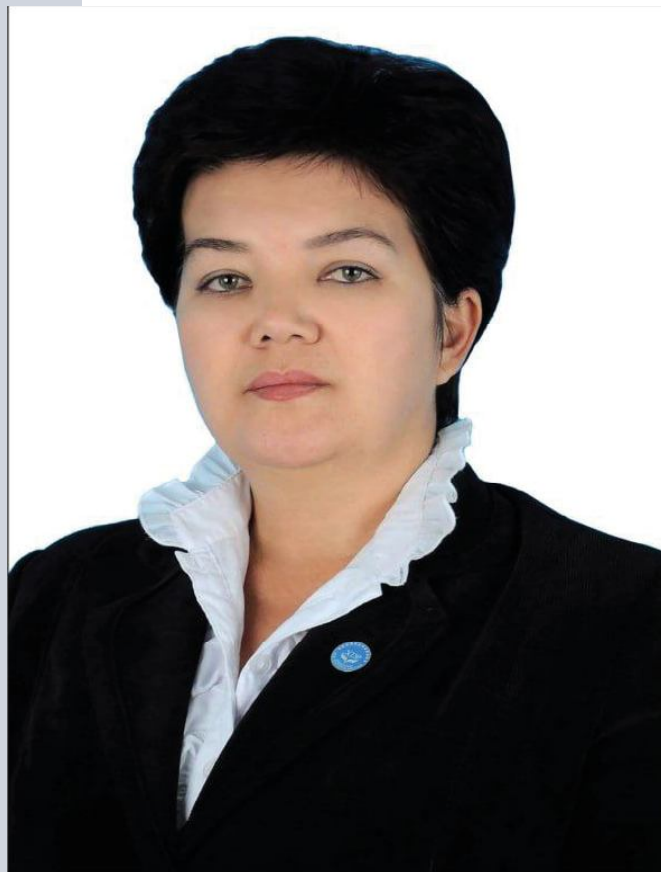
Bosmaxonaga 03.12.2024 yilda berildi.
Bosishga 15.12.2024 yilda ruxsat berildi.
Qog'oz formati 60x84 1/8.
Nashriyot hisob tabog'i 6,5.
Adadi 50 dona.

Jurnal «BIZNES POLIGRAF» M.CH.J
bosmaxonasida chop etildi.
Manzil: Toshkent, Chilonzor tumani
Katta qozirobod 65-uy.
Tel: +99891 135-76-73

ALOQA UCHUN MA'LUMOT:

Manzil: Andijon sh.,
A.Fitrat ko'chasi, 232-uy.
Tel.: 74-223-79-80
Veb-sayt: jurnal.libbobur.uz
Telegram: t.me/andakmbot

ПЕРСПЕКТИВЫ ТРАНСГРАНИЧНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Гулнорахон Исмаилова,
директор Андижанского областного
информационно-библиотечного
центра имени Бабура

Аннотация: Мақола қўшни давлат кутубхоналари билан тажриба алмашиш имкониятини берувчи дўстона алоқалар йўлларига бағишланган бўлиб, бу нафақат кутубхона ходимларига тажриба алмашиш имконини яратади, балки ахборот-кутубхона ресурсларини хориждаги ҳамюртлар учун ҳам очиқ қилиб, ўз таъсир доирасини кенгайтиришга ҳамда трансчегравий ҳудудларда истиқомат қилаётган миллий диаспоралар учун кутубхона ресурсларидан фойдаланиш имкониятини яратишга хизмат қилади.

У становление дружеских контактов с международным библиотечным сообществом способствует развитию библиотек. Такой формат сотрудничества позволяет нашим библиотекам учитывать тенденции мирового развития, оценивать свою деятельность, достижения и проблемы в сравнении с деятельностью других библиотек. Библиотечные сотрудники получают возможность расширять свой кругозор, повысить свой профессиональный уровень, участвовать в разработке новых концепций. ►

Международное сотрудничество позволяет отечественным библиотекам показать себя миру, расширить свое влияние, сделав свои ресурсы доступными за пределами страны. Кроме того, обмен опытом в международном масштабе делает доступным шедевры мирового культурного наследия для людей разных стран.

В наше время в сложившейся ситуации мы считаем важным направлением в организации информационно – библиотечного обслуживания такое направление как воспитание толерантности и сохранение самобытности истории и культуры коренной нации и национальных диаспор, проживающих на приграничных территориях в пределах нашей области. Сегодня наш научно-методический центр работает над тем, чтобы сделать доступным выход наших соотечественников к информации и шедеврам культурного наследия их предков. Целью этого направления является в конечном счете воспитание толерантности, выход на связь с библиотечными учреждениями приграничных

своей многовековой истории эти народы находились в тесных взаимоотношениях, более 70 лет жили на территории единой страны. За это время шло сближение и взаимопроникновение быта, обычаев и традиций. Об этом свидетельствует тот факт, что несмотря на конфликты в двухтысячных годах, и в Узбекистане и в Киргизии, как и в наших приграничных областях, не наблюдалось оттока национального меньшинства на историческую родину. Картина ровно обратная. В обоих государствах наблюдается ежегодный прирост населения киргизской национальности в Узбекистане, и узбекской – в Киргизии по сравнению с 1991 годом.

При этом большая часть представителей киргизской национальности, проживающих в Узбекистане, а их около 300 тысяч человек, приходится на Андижанскую область.

В то же время на приграничных территориях Ошской области Киргизии проживают 600 тысяч человек или 62 процента от общего количества наших соотечественников – узбеков, проживающих в Киргизии.

«Стороны, осознавая свою историческую ответственность за сохранение и укрепление многовековых уз дружбы, братства и сотрудничества между народами двух стран, подтвердили свою приверженность развитию сотрудничества в области образования и науки, культуры и искусства, туризма и спорта, согласились и далее создавать благоприятные условия для проживающих на территории двух государств кыргызской и узбекской общин в деле сохранения и развития родного языка, национальной культуры, традиций и обычаев.»

*Из Декларации о всеобъемлющем стратегическом партнерстве
между Республикой Узбекистан и Кыргызской Республикой*

от 27.01.2023г.

территорий, укрепление своих ресурсов через обмен с ресурсами своих коллег из соседней области Кыргызстана.

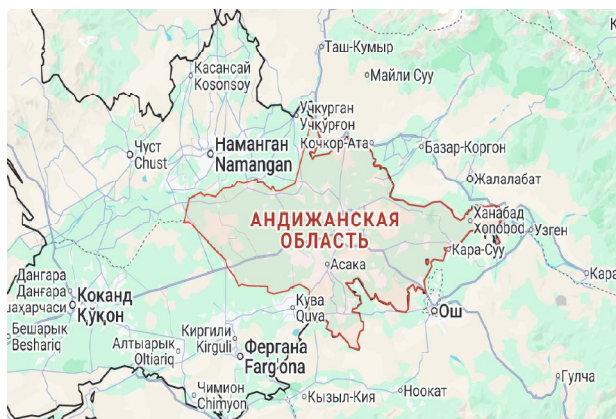
Кыргызстан наш сосед по всему периметру юго - восточному границы области. 5 из 12 районов области граничат с 2-мя областями - Ошской и Джалап-Абадской.

Корни межэтнических контактов узбеков и киргизов уходят в глубь веков. На протяжении

Залогом сотрудничества между нами являются как дружественные межгосударственные Договоры, так и соглашения по демаркации границ, заключенные в 2021 году. Имеется договоренность об общем управлении водным ресурсами водохранилища, находящегося на территории Андижанской области.

И потому нам представляется важным трансграничное сотрудничество и библиотеч-

ных учреждений. Мы должны на основе охвата библиотечно – информационным обслуживанием представителей национального меньшинства, проживающих на приграничных территориях продвигать информацию на их родном языке для воспитания толерантности и взаимоуважения братских культур.

Мы начали разрабатывать методику привлечения всех читателей, а также целевую аудиторию к чтению для получения и расширения знаний о культурной среде национальных меньшинств, о их самобытности.

Библиотека – одна из наиболее демократичных и доступных площадок, которые позволяют воздействовать на воспитание пользователей в духе взаимопонимания между людьми разных национальностей не только на основе знаний о культуре и традициях соседей, но и на базе общечеловеческих фундаментальных ценностей, значимых для каждого.

Постижение культурной среды национальных меньшинств – это включение в рабочие планы мероприятий по реализации через различные форматы массовой, информационно – справочной работы, направленной на освещение истории, традиций, искусства наших земляков – киргизов и наших соотечественников, проживающих на сопредельной территории.

Здесь и доступ к информационно – библиотечным ресурсам на родном языке, со-

цио – культурные мероприятия, углубленное знакомство с богатой национальной культурой и искусством. А встречи через совместное проведение национальных праздников, к примеру Навруз и во многом схожего с узбекским - киргизского Орозо-айт, Курбан-айт, конкурсов национальных блюд, в основе которых близкие рецепты будут способствовать рождению «со - творчества».

Сближению, взаимопониманию об общих ценностях, несомненно, будут способствовать и вечера - встречи, литературные ярмарки, виртуальные персональные и тематические выставки информационно – библиотечных изданий о знаменитых земляках.

К примеру, у узбекского и киргизского народа, живущих в Ферганской Долине, есть общий повод гордиться своими земляками и соотечественниками. Первый летчик – космонавт Киргизии – Герой Советского Союза Салижан Шарипов – этнический узбек, родившийся в Ошской области. « Для меня лучший санаторий - моя Родина: город Узген и горы, которые его окружают» – сказал он в одном из интервью. Салижан Шарипов: Если у человека есть мечта и желание, он способен достичь больших высот » (Люди и судьбы. Архив www.24.kg - КЫРГЫЗСТАН) Кроме того, из 33 героев социалистического Труда Киргизии - 28 это тоже этнические узбеки, для которых Ошская область была и есть их Родиной.

Нашим землякам, в том числе этническим киргизам будут интересны культовые фигуры этнических киргизов, на примере которых можно сохранить историю страны, воспитывать молодежь в духе толерантности. Среди них родившиеся в г. Таласе (Ферганская долина) Чингиз Айтматов с его философией и любовью к Родине, а также заслуживающие глубокого уважения такие личности как Курманджан датка, Герой Советского Союза, участник Великой Отечественной войны Чолпонбай Тулебердиев, государственный деятель Турдакун Усубалиев и другие. ►

Выявление общих ценностей, прикосновение к общей истории, культурной среде через социо – культурные мероприятия, приобщение к чтению – это обретение сердечных связей с другой национальностью, а значит шаг к взаимопониманию, единению, предотвращению конфликтов на национальной почве.

Чтобы реализовать намеченное направление мы уже определили поэтапные действия, среди которых:

- сбор статистики по составу национального меньшинства;
- изучение информационных и книжных ресурсов библиотек, располагающихся на приграничных к району Андижанской области территориях;
- обучение библиотекарей;
- установление связей с библиотеками Кыргызстана, располагающими на приграничных к данному району Узбекистана, а также связей между областными библиотеками;
- выход на Кыргызский национальный культурно- просветительский центр и разработку годовых мероприятий по реализации вышеуказанных целевых мероприятий.

И все это осуществимо посредством заключения Договора о совместной деятельности в области воспитания толерантности и сохранении самобытности национальных меньшинств, населяющих приграничные территории между областным информационно-библиотечным центром и Ошской областной библиотекой, библиотечными учреждениями, расположенными в трансграничной зоне что позволит:

- наладить взаимообмен литературой на языке национальных меньшинств, в частности на киргизском для Андижана и узбекском для Оша;
- обеспечить доступность электронных ресурсов через подписание взаимовыгодного соглашения о сотрудничестве, в рамках которого библиотеки смогут обмениваться друг с другом литературой в электронном форма-

те. Это позволит обеспечить пользователей из числа национальных меньшинств ресурсами на киргизском языке в Андижане и на узбекском языке в Оше.

-практиковать визиты для обмена профессиональными знаниями, методическими материалами;

-организация обменных стажировок и семинаров с Ошской областной библиотекой, библиотечным сообществом библиотек, расположенных в приграничных зонах - местах проживания киргизов на нашей стороне и узбеков, проживающих на стороне Ошской области;

Очень эффективным видится и взаимное сотрудничество библиотечного сообщества приграничных территорий и их методических центром с заинтересованными профильными организациями, у которых тоже есть практика и опыт – областными отделениями Союза писателей, музеями, национально-культурными Центрами двух приграничных областей.

Один из проектов, который мы хотели бы воплотить – это создание «модельной библиотеки на приграничной территории». Это будет интеллектуальный центр, оснащенный современным оборудованием, скоростным интернетом, доступом к информационно – библиотечным ресурсам Андижанского областного информационно – библиотечного центра и Ошской областной библиотеки. Опыт создания и работы модельных библиотек наш сотрудник изучил на практике. Более того, с нами обменялись опытом деятельности модельных библиотек Калининградская областная научная библиотека и Багратионовское библиотечное объединение Калининградской области Российской Федерации. Кстати, можем предложить вниманию всех статьи руководителей этих библиотек в нашем журнале «Bobur kutubxonasi». Мы уверены в том что наше сотрудничество с Ошской областью будет способствовать культурному взаимообогащению и толерантности во имя мира и прогресса. ■

MA'NAVIYAT GULSHANIGA SAYR

(yoki Olam sizniki bo'lishni istasangiz kitob o'qing)

Sanjarbek Mamajonov
Tarix fanlar nomzodi, dotsent,
Andijon davlat universiteti
o'qituvchisi

Аннотация: *Лейтмотивом данной статьи является истина о ценности книги в жизни человека. Именно она приносит свет в наши сердца, оттачивает наш разум, учит мыслить самостоятельно и способствует формированию высоких нравственных качеств и побуждает человека мыслить, размышлять, активизирует его способности в этом направлении. Автор отсылает читателя к высказываниям о книге великих мыслителей востока, известных литературоведов. Читая статью мы еще раз убедимся в том, что книги способствуют формированию ценностей, убеждения и личную философию, что в свою очередь воздействует на уровень жизни.*

Kitob odamzot kashf etgan mo'jizalar ichida eng ulug'idir. Bundan 2500 yil avval yashagan Arastu o'zining "Metofizika" asarini "Inson bilimiga intiladi" degan so'zlar bilan boshlagan. Bilim manbai esa albatta kitobdir. Ajdodlarimiz qoldirgan ma'naviy boyliklardan bexabar inson qashshoq hisoblanadi.

Insoniyat tomonidan kashf qilingan ixtirolar, jamiyat taraqqiyoti uchun xizmat qiluvchi bilimlar misoli sehrli sandiqdek kitoblarda saqlangan. Kitoblarni bir avloddan keyingilarga qoldirilgan ma'naviy vasiyatga o'xshatish mumkin. Odamlar, davlatlar abadiy emas, ularning intihosi bor. Kitoblar esa yaxshiliklarni o'zida mujassam etgani holda asrlar osha yashaydi. Dunyoning eng bebaho xazinasida inson tarbiyasi, uning ahloqi, shaxs sifatidagi kamoloti bilan bog'liq muhim durdonalar jamlangan. Ana shu bois, dunyo xalqlarining aqliy salohiyati o'qilgan kitoblarning soni va sifati bilan belgilanadi.

Kitob insonni fikrlashga, tafakkur qilishga, bu boradagi qobiliyatini harakatga keltiradi. Eng asosiysi, qalbimizga yorug'lik olib kiradi, aqlimizni charxlaydi, mustaqil fikrlashga o'rgatadi, yuksak ahloqiy fazilatlarni shakllantirishga xizmat qiladi. Yaxshi kitob misli tiniq bulokda mazza qilib cho'milib, poklikka o'ralib chiqqandek tasavvur uyg'otadi.

Taniqli adabiyotshunos olim Omonullo Madayev bilan bo'lgan suhbatda "Siz umr bo'yi birorta badiiy asar o'qimagan kishini qanday tasavvur qilasiz" degan savolga quyidagicha javob bergan: "Men kitob o'qimagan odamni, odam demayman. Unday odam – odam emas, odam qiyofasidagi jonzot xolos!". Yaqinda bir davrada, bir kishi "Men hayotimda kitob o'qimaganman", deb maqtanib qoldi. ►

Adabiyotshunos olim O.Madayevning so'zlari yodimga keldi... Neajabki, u xuddiki menga "men odamga o'xshagan jonivorman" degandek ko'rindi. Afsus... oramizda kitobning qadrini bilmaydiganlar qancha... Kitobbizga nafaqat do'st, balki bir umrlik hamrohdir. Usiz ishda unum bo'lmaydi. Hayotning asl mazmun – mohiyatini tushuna olmaymiz. Umrimiz nursiz ko'rinadi. Insonning boshqa mahuqotlardan farqi u kechirimli, rahm-shafqatli, muruvvat qilishni biladi, ezgulik ulasha oladi. Yaxshi kitob mana shunday chin insoniy fazilatlarini toblaydi, qalblarni tarbiyalaydi.

"Insoniyat ilmining asosiy qismi kitobda, qog'ozda yashaydi. Shuning uchun ham ma'rifatli inson kitob to'playdi. Shaxsiy kutubxonasini shakllantiradi. Qissalar, rivoyatlar, sarguzashtlar, tarix, falsafa, adabiyot, qo'yingki, bo'sh vaqtning mazmunli va maroqli o'tishi uchun kitobda hamma narsa mujassam. Aslida kitobxon uchun kutubxonadanda sevimliroq maskan bo'lmasa kerak. Bilamizki, kitob o'qilmay qolsa, fikrlash ham to'xtaydi. Kutubxona istalgan fikrlarni totib ko'rish mumkin bo'lgan ochil dasturxon kabi. Ziyoskanida o'zingizni donoyu, donishmandlar orasiga tushib qolgandek his qilasiz. Olimu ulamolar qoldirgan durdona asarlar bilan yuzma-yuz bo'lasiz. O'z iqtidoringiz, qobiliyatingiz, tafakkuringizga mosini tanlab chiroyli ziyofatning mehmoni bo'lasiz.

Qaysi oilada kitobo'qilmasa, qadrlanmasa, uning a'zolari baxtsizlikka mahkum. Kitobsiz uy jonsiz tana misoli. Iloji boricha o'zimizni yaxshi asarlar bilan qurshab olishga intilishimiz, mo'jazgina bo'lsa ham oilamizda kutubxona bo'lishiga erishmog'imiz darkor. Bugungi axborot texnologiyalari shiddat bilan rivojlanib borayotgan kompyuter asrida zamonaviy gadgetlarga aldanib qolmasligimiz kerak. Kitob o'rnini hech narsa bosa olmaydi, o'z vaqtida o'qilgan asar - bebaho yutuqdir. Hayotimizda eng yakin do'stlarimizdanda ko'proq yaxshilikni kitob taqdim eta oladi.

Kitob sodiq do'st, eng yaxshi maslahatgo'y, quvnoq hamsuhbat hamda vaqti kelsa sami-

miy g'amxona bo'lishi mumkin. Taqdirning kutilmagan sinovlarini xuddi shu hamrohimiz yordamida osonlik bilan munosib tarzda o'tkazamiz. Kitoblar yordamida to'plangan bilimlarimiz albatta asqotadi. Shuning uchun, bo'sh fursat topildimi kitob mutoala qilish kerak. Unga oshno bo'lishni o'rganishimiz zarur! Ulug' mutaffakkir Abduraxmon Jomiy iborasi bilan aytganda :

*"Imdan yaxshiroq xazina bo'lmas,
Qo'lingdan kelgancha tera olsang bas."*

Taniqli adib Temirpo'lat Tillayev bir maqolasida kitobparastlik va kitobxonlik o'rtasidagi tafovutni tahlil qilgan.

Uning fikricha, kitobparastlar o'zlarini ma'rifatli, ziyoli inson qilib ko'rsatish

uchungina kitob yig'adilar. To'plaganlari xashaki narsami, durdona asarmi – ularga farqi yo'q, javonlarida qalin, qalin kitoblar terilib tursa bas. Kitobxo'rlar qo'llariga nima tushsa o'qiyveradilar. Kitobxonlar esa izlab, saralab, mohiyatini anglashga astoydil intilib o'qiydilar va bunday ma'rifatparvarlar dunyoni jaholatdan, tanazzuldan va boshqa turli ofatlardan asrab qoladi.

Insonning qandayligini uni o'qiydigan kitoblardan bilish mumkin. Afsuski, odamlarni yo'ldan ozdiradigan kitoblar ham yo'q emas. Shuning uchun kitob tanlashni o'rganish zarur. Kitob tanlash va uni o'qiy bilish nafaqat ilm, balki o'ziga xos san'at hamdir.

Bobokalonlarimiz kitob topishga qiynalar edi, biz esa kitob tanlashga qiynalamiz. Hamma gap qanday kitob tanlashda. Holbuki bema'ni kitobning mutolaasi, o'qimaslikdan ko'ra zararliroqdir.

Avval, kitob taqchilligi ilm olishga ziyon yetkazgan bo'lsa, hozir uning ko'pligi odamlarni o'ylantirib qo'ymoqda. Modomiki, hayot juda qisqa, bo'sh vaqt esa juda oz ekan, biz umrimizni

sayoz kitoblarni o'qishga sarflamasligimiz kerak. Oddiy haqiqat yodimizdan chiqmasin: kitoblarning soni emas, ularni yaxshisi foyda keltiradi.

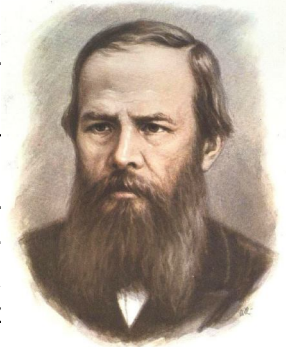
Qaysi yozuvchi, shoir ijodi, qanday asarlarga qiziqishini bilib, kitobxonning saviyasini belgilash mumkin. Hayotda yaxshi insonni yomon odamdand ajrata oladigan kishini "odam taniydi" deyдилar. Xuddi shu kabi, kitobning ham yaxshi - yomonini farqlay, tanlay oladigan kitobxon didli, saviyali o'quvchi sanaladi. Yaxshi kitob hayotning chigallari, tashvishlari oldida ozgina nafas rostlashga, ma'naviy tashnalikni qondirishga, tafakkur qilish zavqini tuyishga ko'maklashadi. Yuragingizda to'plangan savollarga javob bera oladigan kitobni o'qishga arziydi. Dunyo tan olgan rus yozuvchisi Lev Tolstoy iborasi bilan aytganda: "Kitobni oz bo'lsa ham, yaxshisi durust". Sizni o'ylantirishga majbur etadigan kitob, kitoblarning eng yaxshisidir. Ba'zan asarni o'qib chiqib, gap nima haqida ekanligini anglamaydigan, palapartish mulohaza qiladiganlar bor. Shuning uchun ham kitobni bor mehr bilan, qalb qo'ri ila berilib o'qish maqsadga muvofiqdir. Shunda voqea tafsilotlari ko'z o'ngingizdan xuddiki kino tasmasidek gavdalanadi. Voqealar rivojini, asarning nihoyasini bilishga shoshilib kitobdan bosh ko'tara olmay qolasiz.

Bilimni orttirishdagi eng muhim vosita - kitobdan to'g'ri foydalana olishdir. Shundagina u haqiqiy kuchga aylanadi. O'qishni o'rganish qiyin ish. Ayrimlar uni faqatgina yoqimli xordiq deb hisoblaydilar. Aslida bu ko'p jihatdan o'ziga yarasha mehnatdir. O'qish va shu o'qiganni uqish - asosiy gap mana shunda. Nodir asarni to'la hazm qilmoq uchun uni shoshilmay o'qish, mulohaza yuritish zarur. Ana shunda u sizga bag'rini ochadi va siz uni anglab yetasiz. Kitob mutoalasida uchraydigan notanish so'zlarni yozib olish yaxshi odat. Tahsinga loyiq ushbu ko'nikma aniqlikka o'rgatadi. Shunday kitoblar borki varaqlab chiqish kifoya, kitoblar borki, ularni tushunmoq uchun ilm, tafakkur, mulohaza, uquv kerak bo'ladi. Mutolaning uch xil turi bor: birinchisi o'qib tushunmaslik, ikkinchisi

o'qib tushunish, uchinchisi o'qib tushunish va yozilmagan narsalarni ham anglab yetish. Har bir kitobxonning orzusi albatta uchinchil holatga yetishish.

Yaxshi kitoblarni o'qish o'tmishdagi dono kishilar bilan hamsuhbat bo'lishdek tuyuladi. Bu muloqotda ular o'zlarining eng yaxshi fikr-mulohazalarini siz bilan o'rtoqlashayotgandek tuyuladi. Kitoblar saltanatiga izzat-ikrom bilan qadam qo'ymoq lozim. O'qish aqlni charxlaydi, u badantarbiyadek gap. Ruhingiz sog'lom, ma'nan yetuk bo'lishni istar ekansiz ma'rifat olamiga mehr qo'ying.

Nodonlar davrasida o'tirgandan ko'ra kitob o'qigan afzal. Ulug' Dostoyevskiy: "Atrofimda o'zini bo'sh vaqtini qanday o'tkazishni bilmay, eng bema'ni ish va o'yin - kulgularni o'ylab topgan kishilarni ko'rar ekanman, afsuslanaman, qo'limga kitob olamanda o'zimga - o'zim, yolg'iz shuni o'zi bir umrga kifoyaku, deymen", deb aytgan edi. Mutolaa, hayotdagi ko'ngilsizliklarga qarshi eng yaxshi vosita. O'qish paytida har qanday qayg'u alam yoddan chiqadi. Qaytanga, u yoki bu muammoni odilona hal etish malakasi shakllanib boradi. Aytish joizki kitob taskin, o'rinli maslahat, kerak bo'lganda tanbeh bera oladigan katta kuchga ega. Ana shu bois, u eng ishonchli do'st, mehrli va qattiqo'l ustoz. U aytadi, ammo so'zini hech qachon qaytarib olmaydi. Kitobga mehr qo'ygan inson qalbida yomonlikka o'rin yo'q. Bunday kishilarning qalblari toza, niyati pok, maqsadi ezgulik bilan yo'g'rilgan bo'ladi. Ma'lumki, eng muqaddas, qadimiy, ilohiy so'zlar ham kitobga bitilib bizgacha yetib kelgan. Muborak hadisi sharifda "Beshikdan qabrgacha ilm izla", deb bejiz aytilmagan. Shunday ekan, kitobni seving, u hayotingizga ma'no-mazmun baxsh etadi, insonlarni va o'zingizni hurmat qilishga o'rgatadi, aqlingiz va qalbingizga qanot bag'ishlaydi, ishonang! ■

Uch asar sharhi

G'anjon Qosimov,
Andijon viloyat tarixi va madaniyati
davlat muzeyi qo'lyozmalar
sektor mudiri, xattot

Аннотация: Статья знакомит читателей с некоторыми из работ народного художника Узбекистана, председателя Академии художеств Узбекистана, академика Акмала Вахобжановича Нуриддинова, представленными на выставке в Андиганском областном музее. Речь в статье идет только о трех из них. Одна «Однажды» - картина, написанная в 2009 году. Вторая картина - «Небеса» - была создана в 2010-2011 годах.

Третья его работа также религиозно – философского характера – это картина «Тиловат» («Молитва»). Для творчества Нуриддинова эти картины характерны, так как отражают тему торжества, добра и света в столкновении со злом; воспевание духовных ценностей.

Andijon viloyat tarixi va madaniyati Davlat muzeyi ekspozitsiyalar namoyishi etilgan ko'rgazmalar zalida uchta go'zal tasvir har qanday tashrif buyuruvchining e'tiborini o'ziga jalb qiladi. Bu asarlar O'zbekiston Xalq rassomi, O'zbekiston rassomlar Badiiy Akademiyasining raisi, akademik Akmal Vahobjonovich Nuriddinov qalamiga mansub bo'lib, muzeyning durdona

asarlari qatoridan o'rin olgan. Bu asarlarning birinchisi "Bir kuni" deb atalib 2009 yilda matoga moybo'yoq bilan chizilgan. Asarni tamosha

qilib turib, insonning xayoli be-ixtiyor uning yashab o'tgan umrini ko'z oldiga keltirishi tabiiy. Umri davomida qanday yashadi, qanday ishlarni amalga oshirdi, qaysilariga ulgurmad...

Tasvirdagi inson tanasi atrofidagi sariq tillorang go'yoki undan nur taralib turgandek. Bu esa Alloh taoloning Insonni barcha maxluqotlar ichida aziz va mukarram qilib qo'ygani eslatadi insonga. Tana atrofidagi qoramtir rang esa go'yo inson yaralishi bilan o'sha zulmatdan xalos bo'lgandek.

Asarda tasvirlangan tarozining bir pallasi tomoshabinni mushohada qilishga undaydi. Bu nima tarozi?! Bu pallaga nima solib tortiladi... Savollar ichra javobga ham inson ega bo'ladi. Bu mezon tarozusi. Inson dunyodan o'tgandan

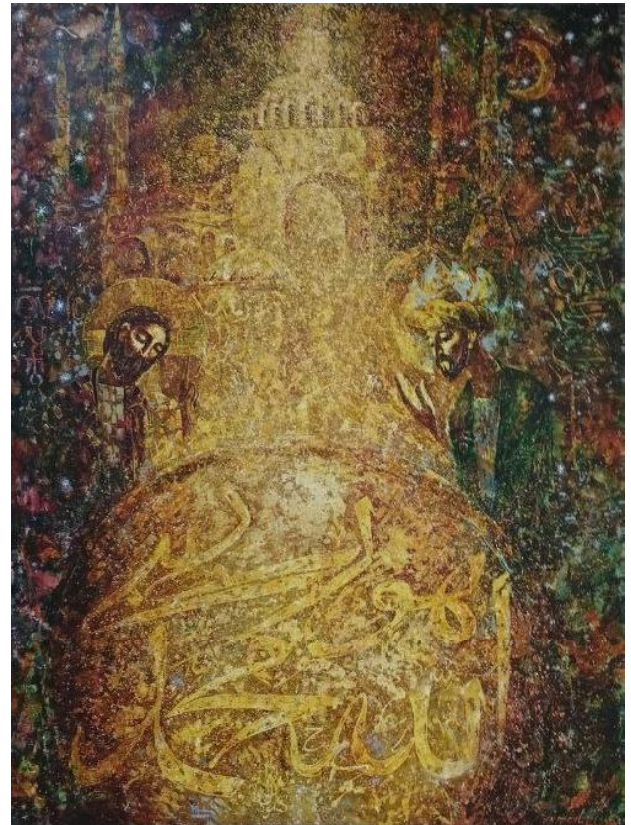
keyin qayta tirilishi - haq. O'shal kunda dunyoda banda tomonidan sodir etilgan gunohlar tarozuning bir pallasiga, savoblari esa ikkinchi pallasiga qo'yiladi, qaysinisi og'ir keladi?!

Ey Odam bolasi o'yla, dunyoda nima ishlar qilding, mukofotga loyiqmi jazogami?! Shu savollarning javobini o'ylagan insonning boshi egiladi, qilgan gunohlari sababli egilgan boshini jasad bazo'r ko'tarib turadi. O'shal hisob- kitob kuniga inson bu foni dunyoda amali solihlarni ko'paytirsa, pallaning savob qismi og'ir bo'lishi tabiiy.

Ikkinchi asar – "Osmoni falak" deb atalib 2010-2011 yillarda yaratilgan.

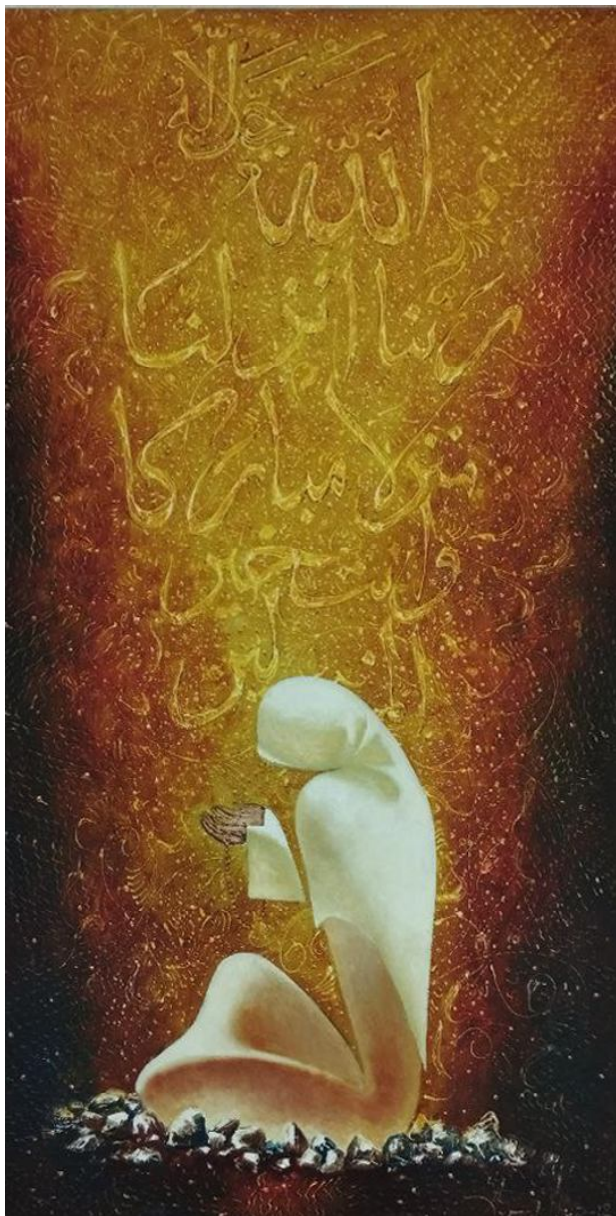
Matoga, moybo'yoq bilan ishlangan asarda arab harflarida bir necha yozuvlar yozilgan. Bir qarashda oddiy asardek ko'rinishi mumkin, ammo asar olam-olam ma'noni o'z ichiga oladi. Asarning bir necha o'rinlarida rassom arab alifbosida yozilgan so'zlarni tasvirlagan. Shulardan birinchisi asarning o'ng tomonida – bismillahir rohmanir rohiym so'zi suls xatida bilinar- bilinmas yozilgan, Bu esa payg'ambar alayhissalomning – har ishki bismilloh bilan boshlanar ekan,uning oxiri bordir (Ya'ni xayrlidir – Q, G') degan muborak so'zlarga muvofiq kelsa ajab emas. Asarda Alloh, Huva robbi,

Muhammad so'zlari katta - katta qilib yozilgani-yaratuvchining bor va birligini tasdiqlasa, payg'ambarimizning nomlari esa dunyo maxluqotlarining yaralish sababi bor ekanligiga dalolat qiladi. Shu so'zlar go'yoki osmonu falakni munavvar qilgandek. Islom ramzi bo'lgan oy alohida ko'zga tashlanib turibdi.

Markazdagi masjid esa – Allohning huzurida eng mahbub din – Islom ekanligiga dalolat qilib, ikki yon tarafidagi baland minoralar esa kishini beixtiyor ibodatga undaydi. Nasorolar va boshqa din vakillarining asardan o'rin olishi – Islom bag'rikenglikka asoslangan din ekanligiga dalolat qilib turgandek. Demak inson shaxsi, uning mavqei Islomda ulug'lanishi xamma din vakillari uchun yangilik emas. Asar o'rtasidagi sariq rang go'yo Islomning nuri bo'lib ko'rinadi. Islomni ulug'lagan, unga xizmat qilgan Imom Buxoriy, Burhoniddin Marg'inoniy, At-Termiziylar kabi ulug' zotlar kabi duo qilib turgan alloma timsolida berilgan bo'lsa ajab emas. ►

Uchinchi asar “Ibodati” deb nomlanib 2012 yilda yaratilgan. Mato, moybo‘yoqqa ishlangan. Bu tasvir ham inson inson bo‘lib dunyoga kelganligining sababi ne ekanligini fikr qilishga undaydi. Duo qilib turgan onaxoning butun vujudidan bir ajib nur taralib turadi.

Bu nur rassom qalami bilan sariq tillorang bilan jilolangan. Onaxon o‘zi haqiga, oilasi, xalq baxtiga duo qilib o‘tiribdi go‘yo. Duo albatta ijobat. Onaxoning eng tepasiga “Alloh” so‘zi yozilganligining boisi yaratuvchini doim

eslashlikda. So‘z ostidagi duo esa insonlar qaysi manzilga borsalar bir bora o‘qiladigan oyat - duoni o‘qishlik ayni ibodatning o‘zi ekanligi. Xalqimizda “duo olg‘on omondir, qarg‘ish olg‘on yomondir” degan naql bor. Shunga binoan musulmon odam doim duoda bo‘lmoqligi lozim. Tasvirdagi duo qilib o‘tirgan ona ostidagi mayda – mayda toshlar hayotdagi o‘nqir - cho‘nqirliklarni mardonavor yengish kerakligini uqtiradi. Ona atrofidagi qizil aralash qora ranglar esa zulmatni ortida qoldirib, hayotning barcha qiyinchiliklarini yengib, yorug‘ kunlarga eson-omon yetib, shukrda, zikrda umrguzaronlik qilish hammaga nasib etsin deb Allohdan so‘raymiz.

Bu asarlarni mahorat bilan chizgan O‘zbekiston Xalq rassomi ustoz, akademik Akmal Vaxobjonovich Nuriddinovga uzoq umr, ijodiga baraka tilab qolamiz va yangi asarlar kutib qolamiz.

**Akmal Vaxobjonovich
Nuriddinov**

ZAMONAVIY TADBIRLARNI O'TKAZISH: YO'NALISHI VA AHAMIYATI

Naimaxon Mulaxonova

Elektron resurslardan foydalanish umumiy o'quv zallari
xizmati abonement sektori bosh mutaxassisi

Аннотация: В статье речь идет о путях продвижения чтения в области. Особое место автор уделяет опыту работы в этом направлении посредством массовых мероприятий не только в традиционных, но и в новых инновационных форматах. Читателю представлена методика организации одного из инновационных мероприятий, в частности литературного караоке и сценарий, который библиотечные работники могут использовать в своей работе.

So'nggi yillarda jahon bo'ylab, shu jumladan O'zbekistonda ham kitobxonlik madaniyati yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Axborot texnologiyalari jadal sur'atlar bilan rivojlanib borayotgan davrda axborot-kitubxona markazlarining roli faqatgina kitob saqlash va o'qish joyi emas, balki keng jamoatchilikka mo'ljallangan madaniy, ta'limiy va ijtimoiy markaz sifatida ham yuksalib bormoqda. Shuning uchun zamonaviy kutubxona faoliyatida ommaviy tadbirlarni samarali va jozibador shakllarda tashkil etish dolzarb ahamiyatga egadir.

Kutubxonada o'tkaziladigan ommaviy tadbirlar an'anaviy formatlardan tashqarida, yangi, interaktiv, innovatsion va zamonaviy shakllarda ham tashkil etilmoqda.

- Interaktiv seminar va master-klasslar;
- Kitob mualliflari bilan onlayn uchrashuvlar;
- Zoom, Google Meet va shunga o'xshash platformalar orqali;
- Kreativ o'qish kechalari ("booknight" yoki; "jivaya klassika", "literaturnaya noch");
- Tematik ko'rgazmalar va "kvest" (onlayn va oflayn) tadbirlari;
- Virtual kutubxona turlari (3D formatda);
- Kutubxona tuzilmasi, bo'limlari, xizmatlari haqida onlayn ekskursiyalar. Bu ayniqsa maktab va kollej o'quvchilari uchun qiziqarli va foydali hisoblanadi;
- Podkastlar va videobloglar orqali kitob targ'iboti;

-Kutubxona mutaxassisleri yoki kitobxonlar tomonidan tayyorlangan qisqa, mazmunli

kitob tanishtiruvlari audio yoki video formatda buktreller, bukslam;

-Kutubxona mutaxassisleri tomonidan yoshlar gavjum joylarda "Flesh mob" qisqa bilts savol-javoblar o'tkazib intervyular olish.

Zamonaviy tadbirlarni tashkil etishdagi maqsadlar

- Yoshlarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish;
- Axborot savodxonligini oshirish;
- Yoshlar orasida ijodkorlikni rag'batlantirish;
- Muloqot, fikrlash, tahlilqilishqobiliyatlariniriv ojlantirish;
- Kutubxonani zamonaviy axborot maskani sifatida namoyon qilish.

Ana shunday zamonaviy tadbirlardan biri ADABIY KARAOKE.

Adabiy karaoke – bu she'riyat kechasining interaktiv va jonli talqini bo'lib, shoir yozuvchilarning tavallud kuni yoki ma'lum bir tadbir doirasida qatnashuvchilar adiblarining sevimli she'rlari yoki asarlaridagi parchadan ekrandagi matn orqali navbat bilan o'qishadi. Unda she'riy kuylar, musiqiy fon, audioeffektlar va hatto tanlov elementlari qo'llanilishi mumkin.

Loyhaning maqsad va vazifalari:

Yoshlar o'rtasida she'riyatga, badiiy adabiyotga bo'lgan qiziqishini oshirish;

Kutubxona muhitini ijodiy va interaktiv shaklda namoyon etish;

Kitobxonlar o'rtasida ijodiy muloqot, hamkorlik va do'stona muhit yaratish;

Adabiy merosimizni targ'ib qilish, klassik va zamonaviy asarlarni ommalashtirish.

Bu mashg'ulotimiz o'z ichiga ifodali she'r o'qish va unga she'r mazmuniga hamohang xolda, kitobxonga ochib berishga yanada ko'mak beruvchi musiqa tanlash va audio mahsulot yaratishni o'z ichiga olgan.

Mashg'ulot davomida ishtirokchilar o'zi tanlagan she'ri uchun musiqa tanlaydi va she'r o'qiydi. Kitobxon she'r va musiqa uyg'unligini ifodali o'qish orqali namoyon eta olishi kerak. Va badiiy asarlarning eng ta'sirli, xayajonli, qiziqarli parchalaridan rolga kirgan xolda o'qib beradi. Jarayonni kuzatib o'tirgan o'quvchilar tengdoshlari o'qigan she'rlarga qiziqishi ortib, aynan mana shu kitobni o'qishga intiladi.

Dastlab o'quvchilar guruhlariga bo'lib olinadi va ularni qiziqishlari o'rganiladi. Ularni qiziqishlari asosida saralab olingan kitoblardagi she'rlarga mos ravishda musiqalar tanlanadi. Tanlab olingan she'rlar raqamlar bilan belgilanadi. Ixtiyoriy raqam tanlab musiqalar sadosi ostida ishtirokchilar o'zlari sevib yod olgan she'rlari bilan «Adabiy karaoke» o'tkaziladi.

Tadbir rejasi:

1. Kirish qismi:

Mehmonlarni kutib olish;

Kutubxona rahbari yoki tadbir boshlovchisining qisqacha so'zi;

Kecha mavzusi va qoidalar bilan tanishtirish.

Ishtirokchilar:

-maktab, litsey va kollej o'quvchilari;

-oliygoh talabalari;

-yosh ijodkorlar;

-kutubxona faollari va mahalliy aholi.

2. Adabiy karaoke jarayoni:

Ekranda yoki proyektor orqali she'r matnlari yoki asardan parchalar chiqariladi;

Qatnashuvchilar navbat bilan she'rlarni kuy ostida yoki ijodiy uslubda o'qishadi;

3. Tanlov qismi (ixtiyoriy):

“Eng ta'sirli she'rxon”, “Eng original ijro”, “Tomoshabinlar mehri” nominatsiyalari;

G'oliblarga esdalik sovg'alari.

4. Yakunlovchi qismi:

Fikr-mulohazalar;

Kecha ishtirokchilariga faxriy yorliqlar, sertifikatlar taqdim etish;

Fotosuratlar va kutubxona uchun media materiallar tayyorlash.

Kerakli texnik jihozlar:

Proyektor yoki katta ekran (she'r matnlarini ko'rsatish uchun);

Mikrofon va ovoz uskunalari;

Musiqa fonlari, karaoke uslubida tayyorlangan she'rlar;

Senariy va she'r to'plami (milliy va zamonaviy shoirlardan);

Dekoratsiya va yorug'lik (muhit yaratish uchun).

Media yoritish:

Kecha jarayonini suratga olish;

Kutubxona ijtimoiy tarmoqlarida videorolik va fot olavhalar e'lon qilish;

Ishtirokchilarning fikrlarini intervyu sifatida yoritish.

Kutubxona uchun afzalliklari:

Yangi kitobxonlarni jalb qilish;

Yoshlar bilan muloqotni kuchaytirish;

Adabiyotni ommalashtirish orqali kutubxona-ning nufuzini oshirish;

Ijodiy tadbirlar orqali interaktiv muhit yaratish.

Xulosa

Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish orqali kutubxonalar yanada jozibali, zamonaviy va innovatsion maskanga aylanadi. ■

QUYOSH YURAKLI INSON

Dilfuza Rasulova

Toshkent shahar “Bilim” axborot-kutubxona markazi
Axborot-bibliografiya xizmati rahbari

***Аннотация:** Речь в статье идет о книге, которая посвящена жизни и творчеству нашего земляка Шахзода Дурсунова, искусного мастера искусства мимики, одном из видов народного искусства, почитаемом древнегреческими философами Сократом, Пифагором, Платоном и Аристотелем, являющемся формой театрального искусства и основным принципом эстетики*

Quyosh butun olamni yoritadi, zaminga mehr ulashib insonlarga rizq nasiba ato etadi. Quyosh yurakli insonlar-chi? Bunday insonlar samimiy tabassumi, qaynoq mehri bilan muzlagan qalblarni eritadi. Ular faqat Vatan uchun, xalq uchun, ma’rifat uchun yashaydilar. Bugungi maqolamizda siz bilan taqlidchilik san’atining mohir ustasi Shahzod Dursunov hayotiga bag’ishlangan «Quyosh yurakli inson» nomli asar haqida suxbatlashamiz.

Ushbu kitobdan asar qahramoni Shahzod Dursunovning talabalik davrlarida xalq san’atining turlaridan biri, qadimgi yunon faylasuflari Suqrot, Pifagor, Platon va Arastu tomonidan e’zozlangan, teatr san’atining bir ko’rinishi, estetikaning asosiy tamoyili bo’lgan taqlidchilik san’atidagi mahorati, insoniylik

fazilatlari haqida uning yaqin do’stlari va ustozlarining xotiralari, esdaliklari joy olgan.

U yurtimizda azal-azaldan mavjud bo’lgan taqlidchilik san’atini shoxsupaga ko’tardi. U yaxshi do’st, faol inson, jonkuyar ota.

Kitobda yoshlik talabalik davrlari, ustozlarga bo’lgan hurmat-ehtirom kabi tuyg’ular, ona Vatan, mahalla ahli, yaqin qarindoshlar, do’stu-birodarlar, o’rta maktabda birga o’qigan maktabdoshlar va sinfdoshlar, yon qo’shnilarga bo’lgan sadoqat, mehr-oqibat namunalari o’z aksini topgan.

Mualliflar Lutfullo Mahmud hamda Xafiza Karimovalar bugun taqdir taqozosi bilan olis yurtlarda, okean ortida istiqomat qilayotgan biroq har daqiqa, har soniyada tug’ilib o’sgan go’shasi, do’stu-yoronlari, bolaligi, yoshligi

o'tgan ko'chalarni hamisha sog'inib yashayotgan O'zbekiston desa jonini berishga tayyor turgan yurtimizning yana bir zabardast o'g'loni Shahzod Dursunovning ibratli hayotini keng o'quvchilar ommasiga va ayniqsa, yosh avlodga ibrat maktabi sifatida tarannum etadilar.

“Shahzodbek talabalik davridayoq eng qadimiy xalq san'atining turlaridan biri sifatida ardoqlanib kelingan taqlidchilik san'atida o'z mahoratini namoyish qilish yo'lidan borayotgan talaba bo'lgan.

Shahzodbek izlanuvchan talaba edi. O'sha davrda tahsil olgan talabalar Shahzodbekning taqlidchilik mahoratidan hayratlanishar, uning tomoshalarini intilqik bilan kutar edilar, u kashf etgan yangidan-yangi “qiyofalar” obrazlar kishilarga zavq bag'ishlar edi.

Shahzodning indamasdan, sukut saqlab, kishilarning suhbatiga jim quloq solib turishidan nafaqat talabalar, ba'zan ayrim o'qituvchilar ham bizning “obrazimizni yaratmayaptimikan”, deya hadiksirab turishardi.

U o'ziga xos psixolog edi. Nafaqat suhbatdoshini, balki uzoqdan uni kuzatib turgan ayrim kishilarning xatti-harakatlariga razm solib uni o'rganayotganbo'lardi”. – deya eslaydi ustozi Qarshi Davlat universiteti dotsenti G'ayrat Soatov.

“Iste'dodli aktyor, o'z kasbining kuchli bilimdoni, sehrli so'z ustasi Shahzod Dursunov Toshkent Davlat madaniyat instituti Namangan fakultetida 1979 hamda 1983 yillarda tahsil olgan.

2023 yilning may oyidagi uchrashuvga tayyorgarlik ko'ra boshladik. Do'stimiz Hayitboydan Shahzod akaning ancha mazasi qochganligi va jarrohlik amaliyotini boshdan o'tkazganligi haqida ko'ngilni g'ash qiluvchi xabar keldi, bundan ko'p mahzun tortdik. Biroq, agar taklif qilsangiz albatta boraman debdilar. Bundan juda quvondik”. – deya xotiralaydi Hafiza Karimova. ►

*Yaxshi do'stim, bir nafas dam ol
Namangan bog'ida,
Suv so'rab kirsang, tutarlar bol
Namangan bog'ida.*

Dursunov Shahzod Ansar o'g'li 1957 yil 12 iyul kuni Toshkent viloyati, O'rta Chirchiq tumani, "Angar" qishlog'ida tug'ilgan.

Dursunov Ansar va Dursunova Fayzaxonlar oilasidagi sakkiz farzandning biri bo'lmish Shahzod aka yoshligidan san'atga qiziqqani bois birinchi sinfdanoq drama to'garagiga qatnasha boshlaydi, Maktabda o'tkaziladigan har bir tadbirga o'zining turli chiqishlari, spektakllardan parchalarda o'ynagan rollari bilan fayz bag'ishlar edi.

Shahzod aka rafiqasi Tamina Dursunova bilan uch nafar farzand – ikki qiz, bir o'g'ilning mehribon otasi, sakkiz nafar shirindan-shirin nabiralarning sevimli bobojonisidir.

U ayni kunda AQSHning Pensilvaniya shtati, Filadelfiya shahrida istiqomat qiladi.

Hamma otamni hurmat qilardi. Shaxsan men otamni har sohada o'zimga o'rnak deb bilaman. Otam hamisha o'zini odob doirasida saqlaydi. U kirgan davralarni gullatib-yashnatib yuboradi. U suhbatni kulgu bilan boshlab, kulgu bilan yakunlaydi.

2023 yilning may oyida O'zbekistonga qilgan navbatdagi tashrifimizda otamning oliyjanob do'stlari, qadrdonlari, jonajon ustozlari ko'pligiga guvoh bo'ldim. Bu meni juda ham quvontirdi. – deydi uning o'g'li Ilhom Dursunov.

"Shahzod g'olib insondir. Ijodkor sifatida, ziyoli sifatida butun millatining dardini qalbiga joylab, ko'tarib yurgan bo'lsa-da, bevosita o'z bobosi, momosining, ota-onasining boshiga tushgan hasratli kunlar haqidagi xotiralarni bir misqolini uvol qilmay hofizasida saqlab, har safar qaysi misqolini olsa, yuragi bir yaralanib olsa-da, Keyin esa, o'zi ham haqsizlikka, zulmga uchrab, vatanim deb ishongani, topingani yurtdan, xalqim deb tanigani xalqdan, qo'ni-qo'shni, yoru do'stlaridan zo'r bilan ajratib, quvg'in qilingan esa-da...

Keyin esa sog'inch, ruhiy tushkunlik, nostalgiya tufayli Amerikada uzoq vaqt dard tortib, bir necha marta jarrohlik amaliyotini boshidan o'tkizgan.

Mana shu hamma ko'rgiliklarni ko'rgan bo'lsa-da, baribir tetik, dadil, umid, ishonch, mehr to'la qalbini saqlab qolgani bilan g'olibdir". – deydi ustoz Lutfullo Mahmud.

Mo'minlar yaxshi inson ekani hammaga ayon. O'sha yaxshilar orasida eng yaxshisi, shubhasiz, go'zal xulq egalari. Xulq insonning o'ziga mujassam bo'lib, joylashib, o'rnashib qolgan narsadir. Uni sun'iy ravishda paydo qilish mumkin emas. Unga shu qadar o'rganib ketiladiki, o'ylamay turib qilinaveradi. Xulq o'z sohibining odatiga, sifatiga aylanib qolgan bo'ladi. Shahzod Dursunov ana shunday go'zal hulq egasi.

O'ylaymizki, mazkur kitob mamlakatimizda teatr va so'z san'ati sohasini yanada rivojlantirish yo'lida olib borilayotgan islohotlarni amalga oshirishda yosh mutaxassislariga ko'makchi vazifasini o'taydi va kitobxonlarga manzur bo'ladi. ■

KITOBBLAR - ULARNING UNVERSITETDA TA'LIM MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHGA TA'SIRI

Nargiza Kosimova

Iqtisodiyot va pedagogika
universiteti, ijtimoiy-gumanitar
fanlar kafedrası professori,
p.f.n., dotsen

Oydinoy Jo'rayeva

Iqtisodiyot va pedagogika
universiteti, Ingiliz tili yo'nalishi
2-bosqich talabasi.

Аннотация: В данной статье анализируется роль книг и чтения в формировании образовательной культуры в университете. А также, ее развитие научно-педагогической деятельности, формирование культуры чтения среди студентов образовательного процесса в экономико-профессиональной сфере. Проведенное обследование между студентами дали аналитические данные как чтение способствует повышению академического потенциала студентов, развитию критического мышления и внедрению инновационных образовательных процессов. В процессе исследования обсуждаются положительные влияния культуры чтения на образовательную среду, подкреплённые эмпирическими данными.

“O‘zbekiston-2030” strategiyasida ta’lim tizimi islohotlari eng birinchi vazifa etib belgilanishi muhim va shartdir,,.

SH.MIRZIYOYEV

Bugungi kunda ta’lim tizimi va uning rivojlanishi jamiyatimizning barcha jabhalariga ta’sir ko’rsatmoqda. Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim jarayoni, bo’lajak mutahassislarga puxta bilim berish, hamda innovatsiyalar markazi sifatida, yosh avlodni tarbiyalash va ularga zamonaviy bilimlarni yetkazish vazifasini bajaradi. Ushbu maqolada, universitetlarning ta’lim jarayonidagi o’rni, ularning ta’lim metodologiyalari va zamonaviy talabalarning ehtiyojlariga mos ravishda rivojlantirish mexanizmlari tahlili va tavsiyalari haqida so’z yuritamiz.

Zero, Bobur nomidagi Andijon viloyati axborot-kutubxona markazi bilan Iqtisodiyot va pedagogika universiteti mustahkam hamkorlikda ish olib borishni asosiy maqsad qilib oldik. Ta’lim va tarbiyaning asosiy omili bu kitoblar va ilmiy tadqiqotlar orqali olingan bilimlarning ahamiyati, shuningdek, talabalarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishdagi roli ham muhokama qilinadi. Maqola orqali ta’lim va ilm-fan sohasidagi yangiliklar va o’zgarishlarni yoritib, professor-o’qituvchilar, talabalar va ilmiy tadqiqotchilar uchun foydali manba bo’li b xizmat qilishini imiy faraz sifatida tahmin qilib oldik.

Iqtisodiyot va Pedagogika Unversiteti mamlakatimizda innovatsion ta’lim tizimini joriy etayotgan yetakchi oliy o’quv yurtlaridan biri hisoblanadi. Unversitet kutubxonasi zamonaviy ilmiy adabiyotlar, elektron va bosma kitoblar bilan boyitilgan bo’lib talabalar va professor-o’qituvchilarning ilmiy izlanish va mustaqil ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Globallashuv va raqamli texnologiyalar asrida ta’lim jarayonining zamonaviy ko’rinishi tobora rivojlanib kelmoqda. Barcha oliy ta’lim muassasalari oldida faqatgina an’anaviy bilim berish emas, balki talabalarning mustaqil iz-

lanish qobiliyatini rivojlantirish, innovatsion fikrlash va ilmiy tafakkurni shakllantirish kabi vazifalar turibti. Universitet ta’lim nafaqat bilim berish, balki ilmiy madaniyatni shakllantirish jarayoni ham hisoblanadi. Talabalar ilmiy tafakkur, tanqidiy fikrlash va izlanish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun keng qamrovli manbalarga tayanishlari kerak. Kitoblar bu jarayonning eng muhim vositalaridan biri bo’lib, o’quv jarayonini kichik ilmiy tadqiqotlar, startap loyihalar va akademik bilimlarini shakllantirishda katta ro’l o’ynaydi.

Jadallik bilan texnologik asrimizning taraqqiy etishi, ta’lim olish usullari tubdan o’zgarib, elektron kitoblar, raqamli kutubxonalar va interaktiv materiallar ta’lim tizimiga joriy qilinmoqda. Shu bilan birga, an’anaviy bosma kitoblar ham universitet muhitida o’z ahamiyatini takomillashtirib bormoqda. Ushbu maqolada kitoblarning universitet ta’lim madaniyatiga ta’siri, ularning ilmiy muhitni rivojlantirishdagi o’rni va talabalar intellektual rivojlanishiga qo’shayotgan hissasi ham tahlil qilinadi.

Ma’lumki, muhtaram yurtboshimizning kitobhonlikka e’tibor berishni har safar ta’limga oid ma’ruza va qarorlarida alohida ta’kidlab o’tadi. Buning zaminida inson qalbini zabt e’tish yo’li bu oqish va kitob orqali amalga oshirish masalasini dolzarb deb belgilaydi. Iqtisodiyot va Pedagogika universitetida kutubxona resurslarining doimiy kengayib borishi va zamonaviy ta’lim texnologiyalari bilan integratsiyasi kuzatilmoqda.

Tanqidiy tafakkur bugungi ta’lim jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Manbalarga ko’ra, Garb olimlaridan Paul va Elder (2006) takidlaganidek, tanqidiy fikrlash o’quvchilarning chuqur tahlil qilish, mantiqiy

bog'liqliklarni aniqlash va mustaqil xulosa chiqarish qobiliyatini rivojlantirishi haqida fikr bildirishgan. Zero, universitet ta'lim madaniyati-bu talabalar va professor-o'qituvchilarning ilmiy an'analar, akademik qoidalar va o'quv jarayoni asosida shakllangan intellectual muhitdir.

Tahminimizcha, talabalar kitoblar orqali:

-mualliflar tomonidan ilgari surilgan konsepsiyalarni tahlil qiladi;

-turli manbalarni taqqoslash va baholashni o'rganadi;

-o'zlarining ilmiy qarashlarini shakllantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar;

Ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan qator tahlil natijalariga tayanadigan bo'lsak, Xorijiy ilgor tajribali oliy ta'lim muassasalarida talabalar mustaqil ta'limiga koproq e'tibor qaratishini aniqladik, buning natijasida talabaning o'quv jarayoniga mustaqil yondashuvi asosida bilimlari mustahkamlanishi, talabalar turli muammoli vaziyatlarga konvergent bilim bilan birga divergent yechim variantlarini topishga urinish hissi paydo bo'lishi tabiiy ekanligini tahmin qilish mumkin. Ushbu izlanishlar orqali talabalar universitet o'quv jarayonining eng muhim tarkibiy qismi bo'lib, kitoblar bu borada asosiy resurslardan biri hisoblanadi.

Kitobxonlik madaniyatini rag'batlantirish usullari.

Kitobxonlik universitet muhitining muhim qismi bo'lib, uni rag'batlantirish quyidagi usullar bilan amalga oshirilishi mumkin:

1.Unversitet kutubxonalari faoliyatini rivojlantirish.

2.Ilmiy seminarlar va muhokamalar tashkil etish.

3.Elektron va bosma kitoblarni integratsiya qilish.

Raqamli texnologiyalar rivojlanishi bilan birga,universitetlarda ta'limning innovatsion usullari ham keng joriy etilmoqda. Iqtisodiyot va Pedagogika Unversiteti bu borada ham yetakchi o'rinlardan birini egallaydi. Oliy ta'lim muassasalari talabalarning kitob o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirish uchun turli motivatsion metodlarni qo'llashi muhim

ahamiyat kasb e'tadi, masalan, kitobxonlik tanlovlari, eng ko'p kitob o'qigan talaba, adabiy kechalar, bularning barchasi nafaqat talabalar o'rtasida raqobatni shakllantiradi balki, kitobxonlar safini ko'payishiga ham olib keladi. Bunday samarali natijalarni e'tirof e'tish, ya'ni eng faol o'quvchilarga rag'batlantiruvchi mukofotlar berish talaba yoshlarni kitobga bo'lgan qiziqishlarini ham oshirishi tabiiydir.

Zamonaviy ta'lim texnologiyalari unver-sitetlarda yangi o'quv metodlarini joriy qilish imkoniyatini yaratmoqda. Raqamli texna-logiyalarning rivojlanishi ta'lim jarayoniga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. An'anaviy kitoblar bilan bir qatorda quyidagi zamonaviy ta'lim resurslari bilan ta'minlanishi ham kun sayin oshib bormoqda, hususan:

1.Elektron kitoblar va onlayn kutubxonalari;

2.Audio kitoblar va video darsliklar;

3.Sun'iy intellekt va interaktiv o'quv material-lari va shu kabi yangi texnik vositalar bilan boyitilmoqda. Ushbu innovatsion resurslar universitet ta'lim madaniyatining yangi bos-qichga chiqishiga sabab bo'lmoqda. Ammo, an'anaviy kitoblarning o'rni hamon muhim bo'lib qolmoqda. Kitoblar universitet ta'lim madaniyatining ajralmas qismi bo'lib, talaba-larning intellektual rivojlanishi, ilmiy izlanishlari va akademik madaniyatni shakllantirishida muhim o'rin tutadi. Ular nafaqat bilim manbai, balki tanqidiy fikrlash, mustaqil o'rganish va ilmiy ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish vositasi sifatida ham katta rol o'ynaydi.

Nazariy tahlillarga tayangan holda bugun ta'lim muassasasida mehnat qilayotgan pro-fessor - o'qituvchimi, talaba yoshlarmi kim bo'lishidan qat'iy nazar, shunday imkoniyat-lardan foydalanishi qanday amalga oshmoqda degan tabiiy savol tug'ildi. Shu maqsadda iqtidorli talabalar bilan birga universitetimiz talabalar o'rtasida ilmiy tadqiqot ishi olib bordik.

Tadqiqot ishi universitetda tahsil olayotgan Ingliz filologiyasi 2-bosqich 10 va 13 guruh talabalari o'rtasida, ja'mi 60 nafar respondentlar bilan o'tkazildi. ►

Tadqiqotning maqsadi: Kitoblar va ilmiy tadqiqotlarning ta'lim jarayonidagi o'rni va talabalarning bilim olishdagi roli haqida chuqur tahlil o'tkazish.

Tadqiqot 2-bosqichda o'tkazildi.

Tadqiqot metodlari: intervyu, ijtimoiy-psixologik so'rovnoma

1-bosqichi talabalarni kitob o'qishga munosabatini aniqlash maqsadida 6 nafar talabalar-dan intervyu olindi (tahlillar quyidagicha).

Akramjonova Mohinur: Har bir inson hayotda o'ziga ruhiy ozuqa bera oladigan narsani topishi kerak. Kimdir tabiat qo'ynida hordiq chiqaradi, kimdir musiqa orqali ilhom oladi. Mening esa ruhiy yuksalishim va ichki qalbimning boyishi kitoblar bilan bog'liq. Ayniqsa, badiiy adabiyot va diniy kitoblar hayotimning ajralmas qismiga aylangan. Badiiy asarlar menga yangi olamlarni ochadi, turli taqdir, insoniy kechinmalar bilan tanishtiradi. Har bir asar – hayotning boshqa bir qirrasini, qahramonlarning ichki dunyosi esa inson ruhiyatining nozik tomonlarini anglashga yordam beradi. Ba'zan o'qigan qissalarim hayotim bilan uyg'unlashib ketadi, ba'zan esa yangi saboqlar beradi.

Jo'rayeva Oydinoy: Adabiyot hayot haqiqatlarini ochib beruvchi sehrli oynadir. U insonni o'ylashga, his qilishga va hayotga yangicha qarashga o'rgatadi. Diniy kitoblar esa menga ma'naviy kuch beradi. Ular inson qanday yashashi, hayotdagi vazifasi nima ekanini haqida chuqur fikr yuritishga undaydi. Har bir oyat, har bir hikmatli so'z qalbimga tasalli beradi, hayotning sinovlariga bardosh berishga yordam beradi. Diniy mutolaa orqali men sabr, shukr va tavakkalning naqadar buyuk ne'mat ekanini chuqurroq tushunaman. Bu kitoblar nafaqat hayot yo'limni yoritadi, balki har qanday vaziyatda ichki xotirjamlikni saqlashimga ham ko'maklashadi. Kitob – hech qachon yolg'izlatmaydigan, hech qachon sotmaydigan, har doim o'z ichida yangi bilim, yangi tajriba va yangi hissiyotlar hadya etadigan do'stidir.

Obidov Humoyun: Hayotimning qaysi davrida bo'lmayin, kitoblar menga hamroh bo'lib kelgan va shunday bo'lib qoladi. Har bir yangi

mutolaa – yangi dunyo, yangi tafakkur, yangi ruhiy o'sishdir. Shu bois men hech qachon kitob o'qishdan charchamayman, aksincha, har bir sahifa bilan yangi narsa o'rganishga, yanada mukammal inson bo'lishga intilaman. Chunki kitob – hayot yo'limni yorituvchi nurdur.

Hoshimova Odinabegim: Kitob bilim manbai, kitoblar, bizning bilimimizni kengaytirish va yangi g'oyalarni o'rganish uchun eng asosiy manba hisoblanadi. Har bir kitobda yangi bir narsani kashf etish imkoniyati bor.» Yaqinda turk yozuvchisi Ahmad Lutfiy Kozonchining "O'gay ona" asari menda juda katta taa'surot qoldirdi. Ayniqsa, bosh qahramon Fotimaxonning obrazi nafaqat psixologik ta'sir qildi, balki tarbiyaviy, diniy va iqtisodiy rivojlanishimga ta'sir qildi/ Ayniqsa, oilada ona tarbiyasi, turmush o'rtoqlik vazifasi va umuman olganda muomala madaniyati va e'tikasini asar keng yoritib bergan.

Davlatova Maftuna: kitob o'qish tadqiqot o'tkazish uchun ham goyalar manbai sifatida o'ziga hos xususiyatlarga ega. Kitoblar, ilmiy tadqiqotlarimizda muhim rol o'ynaydi. Ular bizga chuqur tahlil qilish, fikr yuritish va o'z g'oyalarni rivojlantirishda yordam beradi.

Tojimamatova Madinabegim: psixologiya-da o'z-o'zini tarbiyalash degan bir tushuncha mavjud, menimcha, shu narsa kitob o'qish bilan amalga oshadi deb o'ylayman, kitob o'qish nafaqat bilim olish, balki o'z-o'zini tarbiyalash, yuksaltirishga ham xizmat qiladi. Bu e'sa bizni mustaqil fikrlashga va muammolarni hal qilishga o'rgatadi - deb o'ylayman.

Tadqiqotning 2 bosqichida 10 ta savoldan iborat ijtimoiy-psixologik so'rovnoma o'tkazildi. Tahlil natijalari quyidagilarni aniqlash imkonini berdi.

Ijtimoiy psixologik so'rovnoma orqali talabalar orasida kitob o'qishning ahamiyati, ularning kitobga bo'lgan munosabati va o'qish odatlari o'rganildi.

Natijalar

Kitob o'qish soni:

40% talabalar haftasiga 1-2 ta kitob o'qishlarini bildirgan.

35% talabalar oyiga 1-2 ta kitob o'qishlarini ma'lum qilgan.

25% talabalar kitob o'qish bilan shug'ullanishmaydi yoki juda kam o'qishadi.

Kitob tanlovi:

50% talabalar badiiy adabiyotlarni afzal ko'rishlarini aytgan.

30% talabalar ilmiy va o'quv kitoblarini tanlaydilar.

20% talabalar boshqa janrlarga qiziqish bildirgan.

Kitob o'qishning foydalari:

70% talabalar kitob o'qishning bilim olish va fikrlashni rivojlantirishga yordam berishini ta'kidlagan.

20% talabalar kitob o'qish stressni kamaytirish va dam olishda foydali ekanligini aytgan.

10% talabalar kitob o'qishning ularga qiziqarli bo'lmisligini bildirgan.

Tahlil

Talabalar o'rtasida kitob o'qish statistikalari	Foiz (%)
Kitob	
Haftasiga 1-2 ta kitob o'qiydilar	40%
Oyiga 1-2 ta kitob o'qiydilar	35%
Kitob o'qish bilan shug'ullanishmaydi yoki kam o'qiydilar	25%
Kitob Tanlovi	
Badiiy adabiyotlar	50%
Ilmiy va o'quv kitoblari	30%
Boshqa janrlar	20%
Kitob o'qishning foydalari	
Bilim olish va fikrlashni rivojlantirish	70%
Stressni kamaytirish va dam olishda foydali	20%
Qiziqarli emas	10%

So'rovnoma natijalari talabalar orasida kitob o'qishning muhimligini ko'rsatmoqda. 40% talabalar muntazam ravishda kitob o'qishlariga qaramay 25% talabaning kitob o'qish bilan shug'ullanmasligi, o'qish odatlarini rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi.

Kitob tanlovida badiiy adabiyotlarning afzalligi, talabalar uchun o'z-o'zini anglash va ijodiy fikrlashni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, kitob o'qishning foydalari haqida talabalar orasida ijobiy fikrlar ko'pligi, o'qishning nafaqat bilim olish, balki psixologik holatni yaxshilashda ham muhimligini ko'rsatadi.

Ushbu natijalar, universitetda ta'lim jara-yonida kitob o'qishni rag'batlantirish va talaba-lar o'rtasida o'qish madaniyatini rivojlantirish uchun yangi yondashuvlarni ishlab chiqish zarurligini ta'kidlaydi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, kitoblar unversitet ta'lim madaniyatining ajralmas qismi bo'lib, talabalarning ilmiy salohiyatini oshirish, tanqidiy tafakkurini rivojlantirish va mustaqil ta'lim ko'nikmalarini shakllantirishda asosiy omil hisoblanadi. Bizning Iqtisodiyot va Pedagogika unversitetimiz ilmiy va innovatsion ta'lim tizi-mini rivojlantirishga katta e'tibor qaratmoqda. Unversitet zamonaviy kutubxona infra-tuzilmalari, electron ta'lim resurslari va aka-demik muhitni shakllantirish orqali talabalarga sifatli ta'lim va mustaqil izlanish imkoniyatlarini taqdim etmoqda. Shu sababli, unversitetimiz tomonidan amalga oshirilayotgan kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish, ilmiy adabiyotlarni keng targ'ib qilish va zamonaviy ta'lim texna-logiyalaridan foydalanishni qo'llab-quvvatlash kabi tashabbuslar kelajak avlodning ilmiy salo-hiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.2024-yil 28-mart kuni maktab ta'limini rivojlantirish va sifatini oshirishga oid rejalar taqdimotida Prezident ta'lim tizimidagi islohotlar haqidagi ma'ruzasi. ►

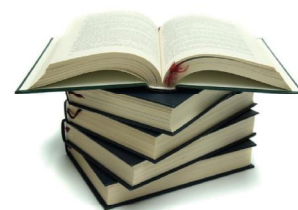
2. Altbach, P.G., & Knight, J. (2007). The internationalization of Higher Education: //Motivations and Realities Journal of Studies in international education , 11(3-4), 290-305.
3. Biggs, J., & Tang, C. (2011). Teaching for Quality Learning at University. McGraw-Hill Education.
4. Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon, 9(5), 1-6.
5. Carr, N. (2010). The Shallows: What the Internet is Doing to Our Brains. W.W. Norton & Company.
6. UZ UNESCO (2023). O'zbekistonda oliy ta'lim va ta'lim madaniyatining rivojlanishi. ■

Nega inson o'qishi kerak?

Kitob his-tuyg'ularni uyg'otadi.

Agar siz kitob o'qisangiz, xayolingiz rivojlanadi, fantaziyalar paydo bo'ladi, miyangiz emotsional tarzda ishlaydi va bu juda foydali!

Kitob o'qishning inson hayotidagi o'rni

«O'zini o'qishga o'rgatmagan, uni hayotsiz tasavvur qilib bo'lmaydigan odatga aylantirmagan odam — kitobsiz hayot sayohatiga chiqqan, befoyda inson..., chunki uning tarbiyasida buyuk muallif-pedagoglar ishtirok etmagan».

Kitobning inson hayotidagi o'rni beqiyos. Usiz na ta'lim, na jamiyat madaniyati mavjud bo'lishi mumkin emas. Aynan kitob insoniyat asrlar davomida turli sohalarda to'plagan barcha bilim va tajribani saqlaydi.

AXBOROT-KUTUBXONA MARKAZLARINING VEBOMETRIK KO'RSATKICHLARINI ANIQLASH USULLARI

Diyora Talipova

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi
Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
"Axborot-kutubxona tizimlari" kafedrası doktoranti

Аннотация: Одной из основных задач информационно-библиотечных центров является создание условий для получения населением регулярного образования с использованием современных информационных технологий и использования электронных фондов на основе внедряемых форм и методов. Поэтому предоставление информации пользователям через сайты информационно-библиотечных центров и оценка их посещений, определение вебометрических показателей на основе отраслевых методик является одной из актуальных задач. В статье представлен анализ традиционных и современных методов определения вебометрических показателей сайтов информационно-библиотечных центров, а также дано общее представление о технологиях, используемых при их использовании, а также о состоянии дел в этой области.

Bugungi kunda yangi texnologiyalar har bir jabhada qo'llanilmoqda. Oliy ta'lim muassasalari axborot-kutubxona markazlari turli xil yangi texnologiyalarni qo'llash orqali kitobxonlarni jalb qilish, yangi xizmatlarni joriy qilishga e'tibor qaratmoqdalar. Hozirda jamiyatda ro'y berayotgan ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar, yangiliklar haqida ma'lumot beruvchi, milliy manfaatlar, mentaliteti, xalqimizning ruhiyatiga mos bo'lgan, shuningdek, fan va ta'limga oid maxsus ilmiy-ta'limiy veb-saytlar tobora ko'paymoqda. Bu esa, foydalanuvchilarga foydali kutubxonalardan ma'lumotlarni qidirish

va ularni tahlil qilish uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Axborot-kutubxona markazlarining asosiy vazifalaridan biri ta'lim muassasalari o'quvchilari hamda aholining zamona-viy axborot texnologiyalaridan foydalangan holda muntazam ta'lim olishi va mustaqil ravishda ta'lim olishiga ko'maklashish hamda yangi axborot texnologiyalari (ma'lumotlar elektron bazalari, internet kutubxonalari) asosida aholiga axborot xizmati ko'rsatish va joriy etilgan shakl, usullar asosida fondlardan foydalanishlari uchun shart-sharoitlar yaratishdan iborat. ►

Dolzarbligi. Aholiga axborot-kutubxona markazi veb-saytlari ma'lumotlaridan masofadan turib sifatli xizmatni amalga oshirish, foydalanuvchilar oqimini kuzatish va Axborot-kutubxona markazlari o'rtasida elektron hamkorlik tizimini takomillashtirish hamda veb-saytlarda yuzaga kelayotgan kamchiliklarni hal qilishda vebometrik ko'rsatkichlarini aniqlash muhimdir. Vebometrik ko'rsatkichlarini aniqlash tizimining yaratilishi foydalanuvchilarning veb-saytdan foydalanish davomiyligi, tashriflar soni to'g'risidagi ma'lumotlarni o'rganish, foydalanuvchilar tashriflarining maqsadlarini aniqlashga va yangi tavsiyalar ishlab chiqishga yordam beradi. Vebometrik ko'rsatkichlardan foydalangan holda ma'lumotlarni mavjudligini tahlil qilish va sinovdan o'tkazish foydalanuvchilarning o'zlari kutubxona saytlarini taqqoslashga imkon beradi.

-Kutubxona faoliyati vazifalari va strategik maqsadlarni shakllantirishda;

-kutubxona veb-saytlarini rivojlantirish konsepsiyalarini ishlab chiqishda;

-kutubxona bo'limlarining tashkiliy tuzilmasi to'g'risida qaror qabul qilishda;

-foydalanuvchilar oqimini kuzatish va kutubxonaga tashriflar sonini oshirish choralari ko'rishda;

-turli sohalarida kutubxona faoliyatini tadqiq qilishda va shu kabi ko'plab hollarda qo'llaniladi.

Axborot-kutubxona markazlarini vebometrik ko'rsatkichlarini aniqlashning maqsadi kutubxona veb-saytlari tomonidan olib boriladigan faoliyatining muhim yo'nalishlari asosida shakllanadi.

Masalan, axborot-kutubxona markazlari vebometrik ko'rsatkichlarini aniqlashning asosiy maqsadi quyidagilarni nazarda tutgan:

Tadqiqot mavzusining dolzarbligi

Jaxon tendensiyasi

Internet foydalanuvchilari soni: 5.35 milliard butun dunyo aholisi 66% dan ortig'ini tashkil qiladi. DataReportal, April 2024

18–24 yoshdagi foydalanuvchilarning 70% dan ortig'i elektron kutubxona yoki onlayn ma'lumotlar bazalaridan foydalanadi. Pew Research Center, 2023

AQSHdagi jamoat kutubxonalarning 95% dan ortig'i veb-saytga ega. (American Library Association, 2023).

Evropa Ittifoqida raqamli kutubxona platformalaridan foydalanuvchilar soni: Har yili 250+ milliondan ortiq tashrif.

Google qidiruvi orqali har kuni **8.5 milliarddan ortiq izlanishlar** amalga oshiriladi. Shu izlanishlarning katta qismi ilmiy, o'quv yoki ma'lumotga asoslangan.

Axborot-kutubxona markazlari veb-saytlari vebometrik ko'rsatkichlarini quyidagi masalalarni yechishda zarur hisoblanishi mumkin:

-kutubxona xizmat ko'rsatish sifatini baholash;

-foydalanuvchilarning kutubxona resurslariga bo'lgan talabini o'rganish;

-kutubxona xizmatlaridan veb-saytlar orqali foydalanuvchilari ehtiyojini qondirish va ularni foydalanish darajasini aniqlashga yordam beradi.

Shuningdek, foydalanuvchilarning har yili ehtiyojlari qondirilishini kuzatish bo'yicha so'rov natijalariga ko'ra kutubxona xizmatlari sifatini ham baholash mumkin.

Kutubxona vebometrik ko'rsatkichlarini aniqlash bo'yicha veb-analitikadan foydalanish qulay bo'lib, foydalanuvchi veb-saytdan foydalanishi orqali, veb-saytning funksionalligini yaxshilaydigan echimlarning paydo bo'lishiga olib keladi. Veb-saytlardan foydalanishning davomiyligi va tashriflar soni to'g'risidagi ma'lumotlarni o'rganish foydalanuvchilar tashriflarining maqsadlarini aniqlashga va yangi tavsiyalar ishlab chiqishga yordam beradi. Axborot kutubxona markazlari veb-saytlari foydalanuvchilarining xatti-harakatlarini kuzatib borish, foydalanuvchilar tarkibini aniqlash, kuzatish usullarini aniqlash va keyinchalik ish samaradorligini yaxshilash uchun veb-analitik vositalar foydalidir. Kutubxona saytining asosiy veb-ko'rsatkichlari veb-analitik tijorat kompaniyalari va marketing bo'limlari tomonidan o'z veb-saytlari ish faoliyatini baholashda keng qo'llaniladi[1]. Adabiyotlarda vebometrika, veb-jurnallar tahlili va veb-statistika deb ham ataladigan veb-analitika "bu veb-saytlarni optimallashtirish uchun obyektiv kuzatuv, yig'ish, o'lchash va internetdagi ma'lumotlarning tahlili" dir.

Bugungi kunda kutubxonaning rasmiy veb-sayti kutubxonaning imidjini qo'llab-quvvatlaydigan, mavjud kutubxona hamda axborot mahsulotlari va xizmatlari to'g'risida ma'lumot beruvchi, boshqa kutubxonalar bilan aloqani ta'minlaydigan oflayn ishning onlayn vakili hisoblanadi. Kutubxona veb-saytlari ko'plab manbalarga kirishni ta'minlaganligi sababli, ishlashni kuzatish va foydalanuvchi oqimini tushunish ushbu resurslarni targ'ib qilishda juda muhimdir. Kutubxona veb-saytining ish faoliyatini baholash kutubxona xizmatining nisbiy muvaffaqiyati yoki muvaffaqiyatsizligini aniqlashning asosiy omiliga aylanadi.

Veb-saytning ommabopligini tahlil qilishda turli xil tizimlar yordamida olingan statistikaga e'tibor berish kerak: umumiy natijalarni baholash va ularning vebometrik ko'rsatkichlarini olib borish uchun eng foydali bo'lgan veb-analitik ko'rsatkichlarni diqqat bilan tanlash muhim ahamiyatga ega.

Vebometrik ko'rsatkichlarni aniqlash usullari.

Kutubxona veb-sayti vebometrik ko'rsatkichlar tizimini yaratish bo'yicha veb-analitikadan foydalanish qulayligi, foydalanuvchi xulq-atvor modellarini o'rganish veb-saytlarning funksionalligini yaxshilaydigan yechimlarning paydo bo'lishiga olib keladi. Veb-saytdan foydalanishning davomiyligi va tashriflar soni to'g'risidagi ma'lumotlarni o'rganish foydalanuvchilar tashriflarining maqsadlarini aniqlashga va yangi tavsiyalar ishlab chiqishga yordam beradi. Veb-analitikadan foydalangan holda ma'lumotlarni mavjudligini tahlil qilish va sinovdan o'tkazish foydalanuvchilarning o'zlari kutubxona saytini idrok etish imkoniyatlarini taqqoslashga imkon beradi. Rossiya Fanlar akademiyasining davlat jamoat ilmiy-texnika kutubxonasi tadqiqotchilari «Kutubxona kutubxonalarini targ'ib qilish va samaradorligini baholash uchun veb-tahlil vositalaridan foydalanish» bo'yicha tadqiqot o'tkazib, statistik ma'lumotlarni yig'ish uchun asosan veb-analitik vositalardan foydalandilar.

Ro'yxatda keltirilgan marketing vositalari orasida trafik ko'rsatkichlari Alexa va Sbu.com «Yandexs.Metrika» vositalari tomonidan quyidagi yo'nalishlar bo'yicha (tashrif buyuruvchilar kunlik/oylik, sahifalarga tashrif buyurishlar kun/oydagi, chiqish tezligi va saytdagi o'rtacha vaqt) ko'rsatkichlar aniqlanib va ulardan foydalangan mamlakatlar natijasini taqqoslandi.

Kutubxona veb-saytlari orqali foydalanuvchilar oqimini ko'rish ularning xatti-harakatlarini kuzatib borish, keyinchalik ommabop tarkibga kirishni yaxshilash maqsadida Google-Analytics vositasi foydalidir, chunki u foydalanuvchi yo'lini grafik jihatdan aks ettiradi. «Kutubxona xizmatlarini optimallashtirish bo'yicha kutubxona veb-saytlari foydalanuvchilarining xatti-►

№	Аlexa		Sbup.com		«Yandexs.Metrika»	
1	Россия	47,7%	Россия	45,2%	Россия	87,6%
2	Япония	20,9%	Қозоғистон	2,5%	Қозоғистон	2,24%
3	Индия	3%	Индия	2,4%	Украина	2,16%

1-jadval. Veb-tahlil vositalaridan mamlakatlar miqyosida foydalanish darajasi

-harakatlarini tahlil qilish» bo'yicha Koreya ilmiy va texnologik axborot instituti (KISTI) tadqiqotchilari Google-Analytics[6] vositasidan foydalanish ko'rsatkichlarini aniqladilar:

- Mashg'ulotning davomiyligi: foydalanuvchi internetda qoladigan vaqt;

- Sahifa vaqti: foydalanuvchining har bir sahifada o'rtacha sarflaydigan vaqti;

- Toifadagi konsentratsiya: foydalanuvchi veb-saytlarga sarflaydigan vaqtining foiz nisbati eng ko'p tashrif buyurilgan toifaga tegishli;

- Veb-sayt bilan tanishish: umumiy mashg'ulot vaqti.

Google Analytics dan foydalangan holda, eng mashhur kutubxonalardan GPNTB (Rossiya Fanlar akademiyasi ilmiy-texnologik kutubxonasi) misolida veb-saytiga eng ko'p tashrif buyurilgan sahifalar to'g'risidagi ma'lumotlar aniqlandi:

Manbalar	Qatnashish foizi
Elektron katalog	23,3%
Veb sayt bosh sahifasi	8,6%
Kutubxona va xizmatlar seksiyasi	5,4%
Kutubxona xaqida sahifa	3%
Kutubxonachilar uchun sahifa	2,6%
Yangiliklar	2,5%

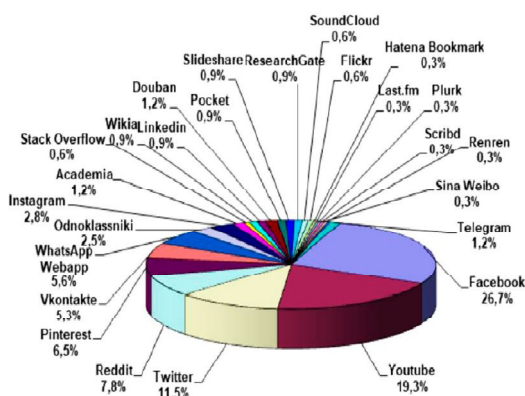
2-jadval. Google-Analytics sahifalaridan foydalanish ko'rsatkichlari

Rossiya Fanlar akademiyasining davlat jamoat ilmiy-texnika kutubxonasi tadqiqotchilari Udarseva O.M., Rixtorova A.Ye. «Kutubxona kutubxonalarini targ'ib qilish va samaradorligini baholash uchun veb-tahlil vositalaridan foydalanish» veb-analitik vositalari Google-Analytics, Alexa va Sbup.com Yandexs Metrikadan foydalanish qulay ekanligini ko'rib chiqdilar. Sloveniya, Lyublyana universiteti «Kutubxona-axborot fanlari va kitobshunoslik» bo'limi tadqiqotchilari[9] Pisanski J. va Zumer M. Yevropadagi eng yirik milliy kutubxonalari Avstriya, Bosniya, Xorvatiya, Daniya, Italiya (Florensiya), Polsha, Sloveniya, Ispaniya, Buyuk Britaniya veb-saytlari tahlilini olib borish davomida tarkibga tegishli va tegishli bo'lgan atributlar asosida baholash metodikasini tavsiya qildilar.

“Infopediya saytov dlya uglubleniya znaniy” veb-sayti orqali umumiy kutubxonalarda vebometrik ko'rsatkichlar olib borish metodlari keltirib o'tilgan Singapurlik olimlar yuqori akademik maqomga ega bo'lgan respondentlar (professorlar, dots.ntlar) veb-saytlarni tahlil qilishda kutubxonalarda Altmetrika muqobil o'lchovlardan foydalanish masalasi qay darajada o'rganilganligi altmetriyadan foydalanish qulay va juda qiziq degan xulosaga kelishdi. Umuman olganda, alternativ ko'rsatkichlardan foydalanishga ularning foydaliligi veb-saytlarni ishlash jarayonlari kuzatildi. Foydalanuvchilarning axborotga bo'lgan extiyoji ortib bormoqda va tematik so'rovlar murakkablashmoqda. Jumladan,

foydalanuvchilar tabora ko'proq ma'lumot qidirish va dastlabki ishlov berish vazifalarini kutubxona mutaxassislariga topshirishga moyil bo'lmoqdalar. Bugungi kunda tematik so'rov bilan bir qatorda, qidiruv natijalarini vebometrik tahlil qilish uchun talab ortib bormoqda. Xususan, Ukraina Davlat Madaniyat Akademiyasi tadqiqotchilari I.Davidova, O.Marina, S.Marin "Milliy kutubxonalar veb-saytlarining vebometrik tahlili" mavzusidagi tadqiqot doirasida jahondagi yirik 96 ta milliy kutubxona veb-saytlarining tarmoqlardagi trafigi ko'rib chiqildi.

Milliy kutubxonalar veb-saytlarining ijtimoiy media trafigiga 26 xil ijtimoiy media shakllari kiradi (1-rasm). Aksariyat milliy kutubxonalar bir necha yillardan buyon ijtimoiy tarmoqlardan targ'ibot, marketing va reklama maqsadlarida foydalanmoqda. Ijtimoiy tarmoqlarda ularning targ'iboti kutubxona mahsulotlari va xizmatlarini yaratish va joriy etishni muvozanatlash va ularni foydalanuvchilar tomonidan qabul qilish nuqtayi nazaridan muhim ahamiyatga ega.

1-rasm. 96 ta milliy kutubxona veb-saytlarining ijtimoiy tarmoqlardagi trafigi

Kutubxona veb-saytlari mazmuni bo'yicha umumiy kelishuvga ega bo'lishiga qaramay, har bir kutubxonaning vazifasi aks ettirilishi kerak. Shu sababli, milliy kutubxonalar veb-saytlari, umuman, boshqa kutubxonalar bilan taqqoslaganda, o'zlarining keng qamrovli faoliyat turlariga mos keladigan kengroq

ma'lumotlarni taqdim etishi lozim. Veb-saytlarni baholashda nafaqat ushbu ko'rsatkichlarning mavjudligini, balki uni taqdim etish usullarini ham hisobga olish kerak. Zamonaviy kutubxonalarning veb-saytlarida quyidagi ma'lumotlarni bo'lishi muhim:

- an'anaviy kutubxona fondlari va ulardan foydalanish to'g'risidagi ma'lumotlar;
- elektron kutubxonalarga oid ma'lumotlar va ulardan foydalanish;
- kutubxonaning o'z elektron kutubxonalari to'g'risida ma'lumot va ulardan foydalanish;
- saytni indekslash va uni qidiruv tizimlarida targ'ib qilish ustida ishlash;
- saytni to'ldirish (tarkib);
- saytga havolalarni axborot portallarida joylashtirish;
- ijtimoiy tarmoqlarda sahifalar yaratish;
- elektron pochta orqali xabar yuborish;
- foydalanuvchilarga fikr-mulohazalarni taqdim etish;
- sayt ishini muvofiqlashtirish va baholash.

Olib borilgan tadqiqotlar asosida axborot kutubxona veb-saytlari tahlili uchun quyidagi vebometrik ko'rsatkichlar bo'lishi aniqlandi:

- foydalanuvchilar tashrifini aniqlash;
- vab-saytlarga keltiriladigan havolalarini aniqlash;
- foydalanuvchi vab-saytda bo'lgan vaqt;
- vab-sahifalar soni;
- foydalanuvchining vab-sahifaga tashrifini aniqlash;
- qidiruv mexanizmi natijalarini tahlil qilish kabilardir.

Xulosa

Axborot-kutubxona markazi veb-saytlari ta'lim kutubxonalari va xizmatlarini taqsimlash markaziga aylanib bormoqda. Hozirda foydalanuvchilarning axborotga bo'lgan ehtiyoji ortib, mavzuvii (tematik) so'rovlar tobora murakkablashmoqda. Axborot-kutubxona markazlarining veb-saytlarida turli yo'nalishiga doir sifatli va kerakli ma'lumotlarning paydo bo'lishi, internet manbalari va ma'lumotlarni qidirish va almashishning yangi vositalari foydalanuv-

chilarga ma'lumotni topishda qulaylikni tobora ko'proq ta'minlamoqda. Axborot kutubxona markazi veb-saytlarini marketing muhitini o'zgarishi esa, ularning veb-saytlarini ham takomillashtirish lozimligini taqazo etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Mikhailova A. V. *Culture institutes librariyes' web pages analysis as an instrument of information and education resources integration external direction implementation. Culture and arts herald*, 2017, 3, 49-59. (In Russ.).
2. Novljan, S. and Zumer, M., "Web pages of Slovenian public librariyes: evaluation and guidelines", *Journal of Documentation*, Vol. 60 No. 1, pp. 62-76.
3. Skorodumov P. V., Kholodev A. Y. *Analysis of the website popularity of a sciyeentific institution using various systems to collect statistical data. Voprosiy territorialnogo razvitiya*, 2016, 1, 1-10. (In Russ.).
4. Jan R., Zainab T. *The impact story of retracted articles: altmetric it!* // 5th International symposium on emerging trends and technologiyes in librariyes and information services. Noida, 2018. P. 402–406. DOI: 10.1109/ETTLIS.2018.8485245.
5. Шевченко Л. Б. *Контент-анализ веб-сайтов библиотек научных учреждений СО РАН* // *Научные и технические библиотеки*. – Режим доступа: <https://doi.org/10.33186/1027-3689-2022-1-71-90>, свободный.
6. Barba I., Cassidy R., De Leon E., Williams B. J. *Web analytics reveal user behavior: TTU librariyes experiyence with Google Analytics. Journal of Web Librarianship*, 2013, 7 (4), 389-400.
7. Ударцева О.М. *Использование инструментов веб-аналитики в оценке эффективности способов продвижения библиотечных ресурсов* / О. М. Ударцева, А. Е. Рыхторова // *Библиосфера*. - Режим доступа : <https://www.bibliosphere.ru/jour/article/view/243>, свободный
8. Vecchione A., Brown D., Allen E., Baschnagel A. *Tracking user behavior with Google Analytics events on an academic library web site. Journal of Web Librarianship*, 2016, 10, 161-175.
9. Pisanski, J. and Zumer, M., «National library web sites in Europe: an analysis», *Program: electronic library and information systems*, Vol. 39 No. 3, pp. 213-226. <https://doi.org/10.1108/00330330510610564>.
10. Jefcoate, G. (1996), "Gabriel: gateway to Europe's national librariyes", *Program*, Vol. 30 No. 3, pp. 229-338
11. *Infopediya saytov dlya uglubleniya znaniy*. <https://infopedia.su/20x482a.html>
12. Aung H. H. *Awareness and usage of altmetrics: A user survey* / H. H. Aung, M. Erdt, Y.-L. Theng // *Proceyedings of the Association for Information Sciyeence and Technology*. – 2017. – Vol. 54. – № 1. – P. 18–26. – DOI: 10.1002/pa2.2017.
13. Davydova, I., Marina, O., Solianyk, A., Serov, Y.: *Social Networks in Developing the Internet Strategy for Librariyes in Ukraine*. In: *CEUR Workshop Proceyedings*. Vol 2392: *Proceyedings of the 1st International Workshop on Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks*, COAPSN-2019, Lviv, 122–133 (2019). ■

ANDIJONLIK QATAG'ON QURBONLARI: AKA-UKA NIYOZIYLAR

Zamira Shaxobutdinova

Andijon viloyat axborot-kutubxona markazi
axborot-bibliografiya xizmati mutaxassisi

Аннотация: Хасан и Хусайнхон Ниёзий родились в 1895 году в Андижане, в семье религиозного деятеля Мухаммадмусо Эшона. Хасанхон Ниёзий, был увлечен музыкой, искусством. В то же время занимался политикой и был членом организации «Миллий иттиҳод» («Национальное единство»). Согласно источникам, эта структура в борьбе против большевистского режима и ставила своей главной целью создание национального независимого государства в Туркестане. А его брат Хусайнхон Ниёзий был одним из первых узбекских ученых-химиков. С детства он с большим интересом изучал современные передовые науки и несколько иностранных языков. Именно Хусайнхон Ниёзий выдвинул идею включения в школьную программу химии и физики. Этот просвещенный ученый является автором десятков учебников и пособий по этим наукам, а также методик его также постигла судьба старшего брата

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning faoliyati bilan mustaqillik tarixida yangi bosqich, yangi davr boshlandi. Sh.M.Mirziyoyev 2017-yil 31-avgustda Qatag'on qurbonlari xotirasi muzeyiga tashrifi chog'ida O'zbekistonning sovet mustamlakachiligi davridagi siyosiy qatag'on fojialari va unga qarshi olib borilgan kurash tariximiz sahifalarida o'z ifodasini topishligini aytgan. Prezident o'z so'zida: "Ajdodlarimizning Vatan tinchligi va ozodligi yo'lidagi kurashi bugungi kun yoshlari uchun ibrat maktabidir" deb ta'kidladi. Mana shu

maqsad yo'lida Bobur nomidagi axborot-kutubxona markazi mutaxassislari ham yoshlarga qatag'on qurbonlari to'g'risidagi adabiyotlarni, elektron resurslarni qidirib topish, ular hayotiga oid manbalar bilan yoshlarni to'liq tanishtirish ishlarini olib bormoqda. Andijon viloyatidan 1937-1938-yillarda qatag'on qilinganlarning soni aniqlangan. Mustabid tuzum qatag'onlik siyosati ilm-fan arboblarni chetda qoldirmadi. Ana shunday ilm egalalaridan biri shahrimizning qoq markazidagi "Qizil yulduz" ko'chasi 23-xonadonda yashab o'tgan egiz aka-uka ►

**H
A
S
A
N
X
O
N

N
I
Y
O
Z
I
Y**

Hasanxon va Husaynxon Niyoziyalar ham “Katta qirg’in”ning qurbonlari bo’lishgan. Ular 1895-yilda Andijonda hazrat Matmusoxon eshon Niyozxon eshon oilasida tavallud topishgan. Niyoziyalar oilada 5 nafar farzand bo’lib, ular dastlabki ta’limni onasidan olgan. So’ngra 9 yoshidan boshlab mustaqil ta’lim olish bilan birga ular otasining madrasasida tahsil olgan. Shu bilan birga rus-tuzem maktabiga ham borib, o’z bilimlarini yanada oshirganlar. Arab, fors, olmon va rus tillarini mukammal o’zlashtirishgan. Qur’on hofizi, hattotlikda “Zarrin qalam” unvonlari bilan taqdirlangan Hasanxon Niyoziy 72 hunar sohibi edi. U Navoiy, Bobur, Fuzuliya ergashib, go’zal g’azallar bitgan. Ko’proq irrigatsiya va ustachilikni kasb qilib olgan edi. Hasanxon Niyoziy Andijon shahrida irrigatsiya boshlig’i bo’lib ishlab yurgan vaqtda kanallar, ariqlar va hovuzlar shunday joylashtirilganki, suv muammosi ko’tarilmagan hamda suv yo’llari atrofi pok tutilgan. Odamlar suv havzalaridan bemaol suv ichishgan. U birinchilardan bo’lib amirkon va xrom teri tayyorlash texnologiyasini ishlab chiqqan. Shu bilan birga Andijonda 29-maktabda ilmiy mudirlik qilgan, geografiya va botanika fanlaridan dars bergan.

O’zbekistonning birinchi kimyogar va fizik olimi, eksperimental fizika bo’yicha professor Husaynxon Matmusoxon o’g’li Niyoziy 1916-yilda Toshkentning Shayhontahur maydonidan uchirgan uchuvchisiz motorli samolyoti (hozirgi davrda AQSh qurolli kuchlarida keng qo’llanayotgan uchuvchisiz uchoqlarning “ajdodi”) Tatar masjidi (hozirgi Alisher Navoiy nomli teatr hududida) yoniga kelib qo’ngani, shundan so’ng aholini tinchligini buzgan deb qamoqqa olingan Husaynxon 1917-yil qamoqdan ozod etiladi.

1917-1923-yillarda muallimlik bilan shug’ullanib yuradi va 1923-yilda Toshkentga ko’chib ketadi. 1930-yili O’rta Osiyo Universitetiga ishga taklif etiladi.

**H
U
S
A
Y
N
X
O
N

N
I
Y
O
Z
I
Y**

Mashhur fizik va kimyogar, pedagog, ixtirochi va shoir Husaynxon Niyoziy 1922-yilda fizika va kimyo fanlari bo’yicha o’zbek tilidagi ilk darsliklarni yaratgan.

1920-yilda hovlisidan o'tgan tezob ariqqa mo'jaz GES yasab, lampochkalar yoqqani, 1922-1937-yillar orasida fanimiz tarixida birinchi bo'lib «Hikmat va kimyo darsligi» (1922-y.), «Kimyo darsligi» (1926-y.), «Fizikadan boshlang'ich musohabalar» (1927-y.), «Kimyo» (1929-y.), «Ruscha-o'zbekcha fizika terminlari» (1931-y.), «Tuproq va o'g'it» (1933-y.), «Fizika lug'ati» (1933-y.) singari asarlarini yozib nashr ettirgan. «Hurriyat» gazetasining 2009-yil 23-sentyabr sonida «Samolyot yasagani uchun qamalgan olim» sarlavhali Husaynixon Niyoziy haqida maqola chop etilgan. Hammaga bu maqolani o'qishni tavsiya qilaman.

H.Niyoziyning 1936-1937-yillarda eski lotin imlosida yozilib, hali tugallanmagan «Radiaktiv moddalar va ularning ahamiyati» deb nomlangan asarini professor Nohidxon Niyoziyning ilmiy rahbarligida domlanning nabirasi va evarasi onabola Sudobaxon va Temurmaliq Narzikulovlar mustakil kitob shaklida nashrga tayyorlab, Milliy universitet Ilmiy kengashiga topshirdi. Shunisi ahamiyatlili, olim birinchi bo'lib o'zbek ilmiy adabiyotiga radiaktiv moddalar, radioelementlar, radiaktiv nurlar, fotoelement, atom, shuningdek, uran, radiy, vanadiy, toriy, mezotoriy, radiotoriy, emanatsiy singari unsurlar haqida ilk tushunchalarni kiritadi, ularning amaliy ahamiyati haqida batafsil ma'lumot beradi. Mendeleyev davriy sistemasini tahlil

qiladi, radiaktiv moddalarning nima ekanini, boshqa moddalardan qaysi sifatleri bilan farqlanishini tushuntirib beradi. O'z davrining atoqli allomasi H.Niyoziy hazratlari nafaqat kimyo va fizika sohasida, balki adabiyotning eng nozik yo'nalishlarida ham tanilgan tadqiqotchi sifatida e'tirof etilgan ekan, degan xulosaga kelamiz.

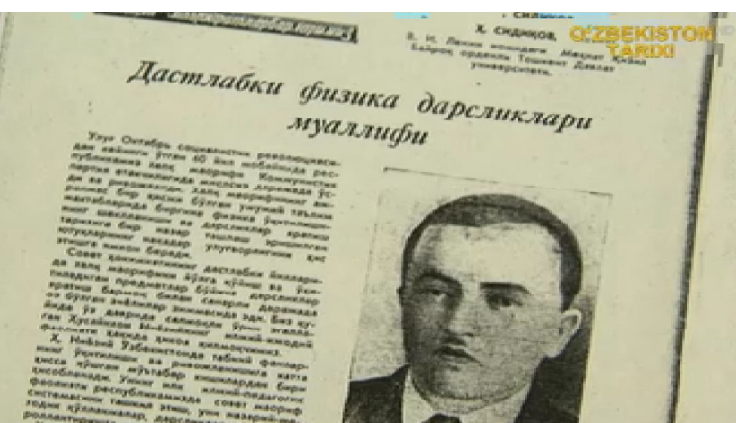
Aka-uka Hasanxon Niyozov, Husaynixon Niyozovlar jadidchi, millatparvar, ma'rifatchi, mustaqillik uchun kurashgan ziyoli insonlar bo'lgan.

Ularning hayot yo'li va siyosiy qatag'on bo'lganligi haqida «Istiqlol yo'lida shahid ketganlar» nomli kitobda to'liq berilgan. A.Cho'lpon ichki ishlar xalq komissarligi (NKVD) yerto'lasida tergov qilinayotgan vaqtlarda Hasanxon va Husaynixon Niyozovlar ham qamoqda tergovda bo'lgan. Uchlikning 1937-yil 13-noyabrdagi qarori bilan Hasanxon otuvga hukm etilgan. Hukm o'sha kuniyoq ijro etilgan.

Husaynixon Niyozov 1938-yil 8-avgustda Andijonda qamoqqa olinadi, 1941-yil 20-noyabrda otuvga hukm etiladi, 1942-yil 23-aprelda SSSR Oliy sudi Husaynixon Niyozov ishini ko'rib chiqib, unga berilgan otuv hukmini bekor qilib, 10 yillik qamoq jazosi bilan almashtiradi. U uzoq Magadanda 1947-yilda vafot etadi.

43 yil umr ko'rgan qatag'on qurbonining nomi fizika fanining yorqin namoyondalari sifatida qaytadan tiklandi. ►

Hasanxon Niyozovning katta o'g'li Odilxon Niyozov, shuningdek, ukasi Husaynxon Niyoziyning o'g'li, yuqorida tilga olingan «Paxta fronti» gazetasining muxbiri Kozimxon Niyozov ikkinchi jahon urushi yillarida nemis-fashist bosqinchilariga qarshi janglarda qahramonlik ko'rsatib, uylariga sog'-omon qaytgandi. Biri tarix fanlari nomzodi, Andijon davlat universitetining dotsenti, fakultet dekani, ikkinchisi, Moskva Sanoat akademiyasini tugatib kelib, Andijon viloyat mahalliy sanoat boshqarmasida bosh muhandis bo'lib ishladi. Vaqt o'z ishini qilmoqda. Bu ikki og'a-ini ham, ularning singillaridan adiba va shoira Basimaxon hoji otinoyi, Sayyoraxon va Ra'noxon aya, Abdurashid Ashuraliev singari va ko'plab andijonliklar endi oramizda yo'q.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. *Qatafon qilinganlar хотира китоби (1865–1991 йиллар) 1-қисм : илмий оммабон / Р. Т. Шамсутдинов [ва бошқ]. – Тошкент : Академнашр, 2021. – 448 б.*

2. *Эрбўтаева Ў, Ўрмонов Ҳ. Қатафон қурбонлари. Сирдарё вилояти мисолида. [электрон ресурс]. – Гулистон : Зиё нашр матбаа, 2022. – 232 б.*

3. *Каримов, Наум 1937-1938-йиллардаги "Катта қирғин"нинг фожиали оқибатлари [электрон ресурс]. – Тошкент, 2015.- 156 б.*

O'Z YURTINGNI SEV VA ARDOQLA

Barnoxon Mo'minova

Andijon viloyati Ulug'nor tuman
axborot - kutubxona markazi
Axborot - bibliografiya xizmati bibliografi

Аннотация: Материал посвящён опыту работы Улугнорского районного информационно-библиотечного центра по обеспечению читателей современными информационно-библиографическими услугами и развитию краеведческой библиографии. Описаны проекты по популяризации чтения, сохранению историко-культурного наследия и внедрению электронных ресурсов, а также подчеркнута роль профессиональной подготовки библиотекарей в повышении качества обслуживания.

Har bir axborot - kutubxona muassasasi o'z foydalanuvchilariga sifatli, xilma - xil va doimiy yangilanib turuvchi ma'lumotlar orqali xizmat ko'rsatishni eng asosiy vazifa deb belgilaydi. Bu borada kutubxonaga tashrif buyurayotgan foydalanuvchilarni qiziqishini o'rganish muhim hisoblanadi. Kutubxona barcha foydalanuvchilar uchun sifatli xizmat ko'rsatish ma'suliyati bilan ularga xizmat ko'rsatar ekan, foydalanuvchilar talabini qisqa muddatlarda qondirilishiga javobgar hisoblanadi. Axborot - kutubxona markazlari o'z faoliyatini o'zida mujassam bo'lgan kitob

fondiga, undagi bosma adabiyotlar va elektron resurslarga asoslangan holda olib boradi. Kutubxona fondi va elektron resurslar miqdori, mazmuni jihatdan foydalanuvchilar talabiga javob bermasa yoki kitoblarning mazmuni kitobxon talabi va qiziqishiga mos kelmasa, kitoblar soni etarli bo'lmasa, har ikkala holatlarda ham kitobxon extiyoji etarli qondirilmay foydalanuvchilarning e'tirozlariga va ularning soni kamayib ketishiga olib kelishi mumkin. Foydalanuvchilar kutubxonaga qay muddatda tashrif buyurayotganlari kutubxona uchun muhim hisoblanadi. Bundan tashqari aholining ►

kutubxonaga bo'lgan qiziqishini belgilab beradi, ya'ni qay darajada kutubxonalar aholi ijtimoiy hayotida ro'l o'ynashi ma'lum bo'ladi. Ushbu jarayonlarni amalga oshirishda kuchli kasbiy bilimga, tajribaga ega bo'lgan kutubxonachi - bibliograflarning faoliyati asosiy va yetakchi omil hisoblanadi.

Ko'pchilik uchun bibliografiya go'yo sirli va tushunarsiz soha. Vaholanki, axborotni tez va sifatli izlashda bibliografning o'rni naqadar muhim ekanligini ilmiy ish bilan shug'ullangan har bir kishi yaxshi biladi. Zamonaviy bibliograf bugungi kunda zamonaviy texnologiyalarni yaxshi biladigan, ma'lumotlar bazalari va katta hajimdagi ma'lumotlar bilan ishlay oladigan, ularni boshqara oladigan kuchli mutaxassis bolishi kerak. Axborot - bibliografiya xizmatining asosiy vazifalari - bibliografik malumotlarni taqdim etish, foydalanuvchilarning barcha guruhlar uchun axborot xizmatini tashkil etish, kutubxona - bibliografik bilimlarni ommalashtirish, malumot - bibliografik aparati; katalog, kartoteka, axborot bazalari shu jumladan, elektron malumotlar bazasi haqida malumot berish, bibliografik qo'llanmalar, muhim va unutilmas sanalar taqvim, bibliografik ko'rsatkichlar, yangi adabiyotlar bulleteni, adabiyotlar ro'yhatlarini tuzish, yozma, og'izaki bibliografik sharhlar tuzish va boshqa vazifalarni o'z ichiga oladi. Endilikda foydalanuvchilar elektron kataloglar, onlayn bibliografik bazalar orqali o'zlariga kerakli adabiyotlarni masofadan izlash imkoniyatiga ega. Bu esa axborot - kutubxona faoliyatida yangi yondashuvlar, innovatsion xizmatlar paydo bo'lishiga olib keldi. Shuningdek, zamonaviy kutubxonachilar bibliografik axborotni yaratish, boshqarish va uni yangilab borish bo'yicha malakali bo'lishlari talab etiladi. Kutubxonashunoslikda bibliografiya nafaqat ma'lumotlarni jamlovchi, balki foydalanuvchini ilmiy manbalar sari yo'naltiruvchi muhim vosita hisoblanadi.

Ulug'nor tuman Axborot - kutubxona markazida hozirgi kunga kelib jami: 32336 nomda 41033 nusxada bosma nashrlar, 303500 ta elektron resurslar mavjud bolib, yil davomida

14855 nafardan ortiq foydalanuvchilarga xizmat qiladi. Axborot - bibliografiya xizmatida foydalanuvchilarga bugungi zamon talablari darajasida axborot-bibliografiya xizmati ko'rsatish borasida samarali ishlar amalga oshirilib kelinmoqda. Foydalanuvchilar tomonidan tushgan so'rovlar taxlil qilinib, bibliografik nashrlar fondi muntazam boyitilmoqda. Undan tashqari axborot - bibliografiya xizmatida keng kitobxonlar ommasi uchun, tumandagi korxona va tashkilotlarda faoliyat yuritib kelayotgan rahbar va mataxassislar guruhlar uchun bibliografik xizmat ko'rsatishni sifat jihatdan yanada samarali yo'lga qo'yish maqsadida, Abonentlar kartotekasi, Tuman mutaxassislar kartotekasi tashkil etildi.

Tuman ijodkorlar va yosh ijodkorlarni aniqlash va ularni ijod namunalari bilan foydalanuvchilarni doilmiy tanishtirib borish maqsadida, tuman ijodkorlari kartotekasi tashkil etildi, ijodkorlar xayoti va faoliyatiga oid yangi malumotlar bilan to'ldirilib, Ulug'nor tuman AKM ijtimoiy tarmoqlarida yoritilib borilmoqda. Ulug'nor tuman gazetasi ayrim sabablarga ko'ra bir necha yildan buyon nashrdan chiqmayotganligiga qaramay, nashriyotda faoliyat yuritib kelgan muharrir bilan hamkorlikda, tuman gazetasini 1998 yildan 2019 yigacha bo'lgan nusxalarini olishga erishildi va ularni har bir nusxasini elektron shakli yaratilib, elektron ma'lumotlar bazasiga joylashtirildi.

Axborot - bibliografiya xizmatida har bir jarayonni to'g'ri tashkil etish va yuritishda bibliografik qo'llanmalar kutubxona samaradorligini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Aholining 18 yoshdan 35 yoshgacha bo'lgan kitobxon guruhlari uchun, kelajakda tadbirkor bo'lish istagida bo'lgan uyushmagan va ishsiz yoshlar uchun, "Qoramolchilikda naslchilikni rivojlantirish", "Baliqchilikda innovatsion usullar" mavzularida dayjestlar, "Asal - mislsiz nemat", "Tomorqadan unumli foydalanish usullari" kabi mavzularda tavsiya ro'yhatlari va bibliografik qo'llanmalar tayyorlandi. Elektron shakllari, axborot - kutubxona markazi, mahalla fuqarolar yig'inlari va tuman tadbirkorlar palatasi, yoshlar agentligi ijtimoiy tarmoqlari yordamida foydalanuvchilarga tavsiya etildi. Aholi, ayniqsa yoshlar qalbida kitobxonlik madaniyatini shakllantirish har bir kutubxonachining oldiga qo'ygan asosiy vazifasi ekanligini hisobga olib, axborot - bibliografiya xizmati ko'proq maktab yoshidagi va maktab o'quvchilari uchun axborot kunlari, bibliografik darslar, yangi adabiyotlar uchun bibliografik sharhlar o'tkazib, ish jarayonida yanada samaraliroq usullaridan foydalanib kelmoqda.

Axborot - bibliografiya xizmatining yana bir yo'nalishlaridan biri bu o'lkashunoslik bibliografiyasi. O'lkashunoslik – ma'lum bir hudud, viloyat, shahar yoki tumanning tabiyati, tarixi, madaniyati, iqtisodiyoti, ma'naviy hayotini o'rganuvchi fan sohasidir. O'lkashunoslik mahalliy jamoalarning bilim va manfaatlariga xizmat qiladi. Axborot- bibliografiya xizmatining vazifalaridan biri - kitobxonlarga mahalliy hudud to'g'risida to'liq va ishonchli ma'lumotlarni etkazishdan iborat.

Bu borada o'lkashunoslik fondlari, tematik kartotekalar, bibliografik ko'rgazmalar, ma'lumotlar, tavsiya etilgan adabiyotlar ro'yhatlari tuzildi. O'lkashunoslik sektorida mahalliy tarixiy hujjatlar va fotosuratlar, o'lkadan etishib chiqqan buyuk shaxslar, olimlar, adabiyotshunoslar, sanatkorlar to'g'risida ma'lumotlar, ulaning kitoblari, gazeta va jurnallarda chop etilgan o'lkashunoslik maqolalari, tuman tadbirlari va anjumanlari materiallari to'planadi, saqlanadi va aholi o'rtasida keng targ'ibot qilinadi.

Ulug'nor tumani Andijon viloyatining shimolida, Farg'ona vodiysida joylashgan.

Tumanni rel'efi asosan tekislikdan iborat bo'lib, qishloq xo'jaligi uchun qulay sharoitlarga ega. Iqlimi kontinental bo'lib, yoz fasli issiq va quruq, qish fasli esa sovuq va quruq bo'ladi.

Tuman 1973 yil 26 dekabrda tashkil topgan bo'lib, dastlab "Komsomolobod" rayoni deb nomlangan. 1996 - yildan boshlab, aholining talab istaklarini inobatga olgan holda "Ulug'nor" nomi bilan atala boshlandi. Ulug'nor tumanida tarixiy yodgorliklar va arxiologik topilmalar mavjud bo'lib, ular tumanning boy tarixi va madaniy merosini namoyon etadi. Bu yodgorliklar tumanning o'tmishidagi ahamiyati va rivojlanishini ko'rsatadi. Ulug'nor tumani 2023 yil dekabr oyida 50 yilligi nishonlandi. Uning tarixi 1973 yilda, Komsomol qurilish otryadlari Farg'ona vodiysining cho'l va yovvoyi o'simliklar bilan qoplangan markazini o'zlashtirish bilan boshlagan. O'shandayoq respublikaning eng yosh shaharlaridan biri keyinchalik Ulug'nor nomiga o'zgartirilgan Komsomolobodning tezkor qurilishi boshlangan. Shahar asoschilari orasida Andijon viloyatining taniqli rahbarlaridan Tavakkal Topvoldiyev, Hofiz Polvonov, Mirzaqayum Mirzakarimov, Ibrohinjon Dadaxonov, ijroiya qo'mitasi raisi Yoqubjon Mo'minov va boshqalar bo'lgan. Bugungi kunga kelib tuman aholisi soni 64000 nafarni tashkil etmoqda. Aholi o'zbeklar (ularning ko'pchiligi), tojiklar, qirg'izlar aralashmasidan iborat, rus va boshqa millatlar ham bor. Tumanda qishloq ho'jaligi ustunlik qiladi: uning bugungi hududi paxta va don ►

ekinlari maydonlariga aylangan. Tumanda jami: 24 ta mahalla fuqarolari yig'inlari, 78 ta korxona va tashkilotlar, 210 ta dehqon fermer xo'jaliklari faoliyat yuritib kelmoqda. Ushbu tamoyillardan kelib chiqib, biz tuman axborot-kutubxona markazida o'lkashunoslik bibliografiyasi bo'yicha ko'plab samarali ishlarni tashkil etdik. Dastlab, aniqlaydigan, saqlaydigan va foydalanuvchiga yetkazadigan mavzular, manbalar ro'yhatini tuzib, tuman tarixiga oid ma'lumotlarni yig'ish va tarqatish orqali o'lkashunoslik ishlarimizni amalga oshirish bilan boshladik. Shu bilan bir qatorda "O'lkashunoslik kartotekasi" tuzilib, doimiy yangi ma'lumotlar bilan to'ldirilib kelinmoqda. Kartoteka tumandagi mavjud axborotlar, bosma nashrlar hisobiga qamrab olgan davr va mavzular bo'yicha to'ldirilib boriladi.

Aholi o'rtasida tuman tarixiga oid malumotlar bilan keng targ'ibot qilish ularning o'zi yashab turgan hudud bo'yicha bilim va konikmalarini oshirish maqsadida, foydalanuvchilar uchun tumanimiz tarixiga oid ma'lumotlardan tashkil topgan "Tuman tarixini o'rganamiz" nomli savollar sandiqchasi tashkil etildi. Sandiqcha tuman tarixiga oid savollar bilan to'ldirilib kitobxonlarga xavola etilgan. Undan tashqari, keng kitobxonlar ommasi uchun tuman tarixiga oid, "Bu mening tumanim" mavzusida yo'lko'rsatgich, "Cho'lda qadr topganlar" esdalik, "Ko'hna tarixga bir nazar" mavzusida esdalik yo'lko'rsatkich, "Ona zamin fidoiylari" mavzusida varaqa, tuman yosh ijodkorlariga bag'ishlab

"Ijodga oshiq qalb egasi" mavzusida bibliografik qo'llanmalar tayyorlanib, foydalanuvchilar uchun tavsiya etildi. Bibliografik qo'llanmalarining elektron shakli tuman axborot - kutubxona markazi ijtimoiy tarmoqlarida keng kitobxonlar ommasiga taqdim etildi. Taxlillarga ko'ra bibliografik qo'llanmalardan foydalanishda, ananaviy shakildan kora elektron shaklining samaradorligi yuqori ekanligi aniqlandi. Bundan ko'rinib turibdiki, bugungi kunda faoliyatimizda ijtimoiy tarmoqlardan unumli va samarali foydalanish, ma'lumotlarni tarqatish muhin ahamiyat kasb etmoqda. Albatta, bu bibliografidan nafaqat faktik bilim, bosma va elektron axborot manbaalaridan foydalanish bo'yicha bilimlarni va qayta aloqa bo'yicha tajribani talab qiladi. Bizning kasbiy mahoratimizni oshirish maqsadida o'tkaziladigan seminar-treninglar, mashg'ulotlar va boshqa malaka oshirish tadbirlari bizga bu borada katta yordam beradi hamda keng imkoniyatlar eshigini ochadi. Masalan, biz Bobur nomidagi viloyat Axborot-kutubxona markazining ilg'or ish tajriba maktablarida o'tkazilgan seminarlari, amaliy mashg'ulotlari, darslarida o'lkashunoslik bo'yicha yaxshi ko'nikmalarga ega bo'lmoqdamiz. Olib borilayotgan bu malaka oshirish mashg'ulotlari, seminar-treninglar, amaliy mashg'ulotlar axborot-bibliografiya va o'lkashunoslik ishlarini to'g'ri tashkil qilishimizga zamin yaratmoqda. ■

KITOB-BILIMLAR SARCHASHMASI

Avazbek Qo'ldoshev

Axborot-kutubxona a'lochisi, Xalq ta'limi alochisi
Andijon shahar Bolalar kutubxonasi
uslubiyat bo'limi mudiri

Аннотация: В материале рассматривается значение книги как источника знаний и культурного наследия, её роль в формировании личности и развитии общества. Автор подчёркивает, что, несмотря на широкие возможности современных информационных технологий и Интернета, книга и библиотека остаются незаменимыми средствами получения проверенной и достоверной информации, а также воспитания читательской культуры. Особое внимание уделено вопросам организации библиотечного дела в Узбекистане: состоянию фондов, обеспеченности техническими средствами, профессиональной подготовке кадров и необходимости модернизации системы. В тексте приводится анализ существующих проблем, связанных с сетью библиотек, включая детские, и предлагаются пути их решения на основе отечественного и зарубежного опыта, в том числе через централизацию, обновление материально-технической базы и расширение доступа населения к библиотечным ресурсам.

**Kim ko'p axborotga ega bo'lsa,
o'sha dunyoni boshqaradi.
U.Cherchel**

Kitob bilimlar sarchasmasi. Kitobning inson hayotida tutgan o'rni va uning ahamiyatini ta'riflashga bisotimizdagi so'z boyligimiz, kamlik qiladi. Bizgacha yetib kelgan manbardan u haqida olimu-fozillardan tortib kamsuqumkamtar insonlarning bildirgan odilona fikrlari orqali xabar topganmiz. Haqiqatdan ham insoniyat uchun jamlanayotgan meroslar ichida

eng ahamiyatlisi kitobdir. Kitob bu biz hayot maktabi, eng yaxshi ustoz deb bilamiz.

Inson umri mobaynida o'rganish, izlanishi yo'lidagi harakati natijasida to'plagan samarali bilimlardan yaxshi hayot kechirishi uchun amalda foydalanadi. Uning tabiatida eng sara narsalar qatori hayotiy tajribalarni kelajak avlodiga meros sifatida qoldirish xislati ham ►

mavjud bo'lib uni yozma ravishda amalga oshirishni ko'proq ma'qul ko'radi. Ajdodlar qoldirgan o'sha merosdan unumli foydalanish orqali erishgan muvaffaqiyatlarimizga sabab bo'lganlarga o'zimiz ham mustaqil ravishda o'qib, o'rganib to'plagan tajribalarimiz saralarini ham qo'shgan holda kelajak ajdodlarimizga qoldiramiz. Shu jarayonlar natijasida hayot maktabi shakllanadi va insoniyatni hayotga yo'llaydi. Kitobni aynan o'sha maktabga qiyoslashga haqlimiz. Men, kitobni kelib chiqish tarixi, ahamiyati va hayotda tutgan o'рни haqidagi sizlarning fikringiz yordamida baholanishini juda xoxlar edim. Marhamat, siz nima deysiz...

Kitob mutoalasini boshlashda dastavval oila a'zolarimiz, maktabdagi ustozlarimiz sababchi bo'lgan. Kitobga astoydil "sho'ng'ib ketishimiz"ga esa kimga qanaqa deyish mumkin. Kitobning hayotimizda tutgan o'рни beqiyosdir. Uni ertaklardagi ochil dasturxonga, undagi noz-ne'matlarga tenglash mumkin. Turli mazmundagi adabiyotlar (darslik, qo'llanmalar, ilmiy-ommabop va badiiy adabiyot) tansiq ne'matlar bo'lsa ulardan o'z ehtiyojlaringizga qarab foydalanasiz. Jumladan, kitob maktabda o'qish davomida yordamga kelsa, bilim doirasini kengaytirishda qo'llanmalar, ilmiy-ommabop nashrlar, did, etika va estetikani shakllantirishda badiiy adabiyotlar ham boshqa yo'nalish bo'yicha kitoblar ham yuqoridagilar bilan birga komillikka eltadi. Xullas, "ochil dasturxon dan" o'zingizga zarur va lozim bo'lganini olasiz. Mutolaa madaniyati (odobi) shu. Yuqoridagi fikrlarimizga qo'shilgan yoki e'tiroz etgan holda Sizlarning ham fikr-mulohazangizni kutib qolamiz.

Oramizda yangi texnologiyalar hayotimizdan keng o'rin egallayotgan bir vaqtda axborot tashuvchi vositalar shu jumladan internetning imkoniyatlari cheksiz deb hisoblagan holda uni qulayroq ko'rib kutubxona, kutubxonachi, kitob qolaversa, kitobxonlikka ehtiyoj qolmayotganini e'tirof etayotganlar ham yo'q emas. Albatta, uni imkoniyati cheksizdek, lekin tanganing ikki tomoni borligini e'tirof etgan holda nazar tashlab ko'raylik, to'g'ri internetda ma'lumotlar bisyor, xoxlagan vaqt va sharoitda

olishingiz, foydalanishingiz mumkin. Bunda o'sha mahsulot va axborotlarni xaqiqiyiliga ham kafolat bera olsak albatta shu, sababli ko'pchilik ularni ikkilanibroq qabul qiladi. Bizga yetib kelgan yozma ravishdagi ma'lumotlarning asosiy qismi sinovdan o'tgan va isbotini topgan har ikkovini bir-biriga taqqoslash ekranda ko'rayotgan narsalar fonogramma yoki jonliligi bilan farq etishmaydi. Kitob o'qiyotgandagi va ekran orqali olinayotgandagi xissiyotlar bir-biridan ancha farq qilishi kerak deb o'ylayman. Yuqoridagilarga ayrimlar "Kimga qanaqa" diyishi ham mumkin, bu fikr ham to'g'ri, buni "Har kimni qarichiga qarab"..., "har kimning qobiliyatiga yarasha, har kimni ehtiyojiga yarasha" deb qabul qilish joiz albatta. Ana shuni shaxs mutolaa (axborot olish) madaniyatiga bog'liqligi deb xulosa qilsa bo'ladi.

Axborot olish va mutoala madaniyati shaxsning tarbiyasi, saviyasi, o'qimishliligi, bilimi va ehtiyoji darajasidan kelib chiqadigan xislatdir. "ochil dasturxondan" nimani olish o'shalarga bog'liq. Ya'ni, olinadigan axborot-ehtiyojmandining foydalanishdan erishiladigan maqsad mazmuniga bog'liq bo'lib, qanday axborotni tanlab olish va afzolroq ko'rishdan kelib chiqadi, uning kelgusidagi natijasi-mevasini qanday bo'lishi shunga bog'liq.

Inson hayotida shunday mo'jizaga ega bo'lgan kitobga e'tibor qaratish asosiy maqsad vazifasi bo'lgan kutubxona haqida ham fikr bildirish ayni muddaodir. Kitobni kunlik hayotimizdagi o'rnini mustaqil ravishda belgilashimiz, u haqda tasavvurga ega bo'lishimiz, unga e'tibor berishimiz va ehtiyojmandlik darajamizni o'sishi aynan kutubxonaga borib taqaladi. Atrofga nazar solish orqali xozirda ham kutubxona xizmatiga ehtiyoj sezuvchilarning ko'pchilikligini ko'rib odam g'ururlanib ketadi. Ular safidan o'rin olishni xoxlovchilar yanada ko'proq bo'lishi ko'p jihatdan kutubxona imidji, imkoniyati, texnik jihatdan ta'minlanishiga bog'liqdir.

Albatta, bunda kutubxona ishini to'g'ri tashkil etilishiga ham bog'liq. Haqiqatni ochiq tan olish joizki bugungi kundagi faoliyat yuritayotgan kutubxonalar to'g'risida ularni zamon talablariga

javob beraoladi deb ayta olamizmi? Avvalo, ularni soniga e'tibor qaratsak, respublikamiz qolaversa viloyatlar miqyosida mavjud kutubxona ayniqsa, bolalar kutubxonalarini har biriga aholini o'rtacha qanchasi to'g'ri keladi...?

Axborot manb'alari fondi, ularni ko'paytirish uchun texnik vositalar, foydalanuvchilar imkoniyatlarini kengaytirishga yordam beruvchi orgtexnika vositalari bilan ta'minlanganligi va faoliyat olib borayotgan xodimlar bilimi, malaka hamda tajribalari, ularga xaq to'lash va rag'batlantirish xolati ham o'rtacha darajada. Shu sababli ham kutubxonalar tizimini qayta ko'rib chiqish bilan kutubxonaga berilayotgan bahoni ijobiy tomonga o'zgartirishimiz mumkin.

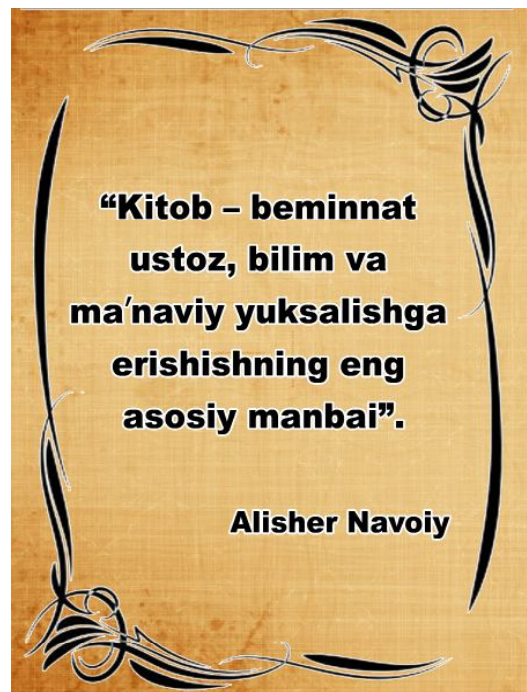
Asrning 70-yillarida kutubxonachilik ishi tarixidan o'rin olgan bolalar kutubxonalarini ommaviy kutubxonlardan alohida etib ularni markazlashtirilgan tizim sifatida faoliyatini tashkil etish tajriba qilish harakati boshlangan. Shu tajriba doirasida viloyatimizda 3 ta, Andijon va Asaka shahar hamda Paxtaobod tumanlarida bolalar kutubxonalari markazlashgan tizimi (MBKT) tashkil etilib, o'z faoliyatlarini olib bordilar, keyinchalik bu tajriba yakuniy baholanmasdan boshqa tizimlar tashkil etilishi munosabati bilan oxiriga yetilmadi. Ommaviy kutubxonlar ham shunday xolatga duch keldi.

Yuqoridagilardan xulosa chiqarilib mamlakatimiz kutubxonachilik ishiga yangilik kiritish vaqti yetib keldimikin deb o'ylayman. Rivojlangan davlatlar tajribalarini o'rgangan xolda mamlakatimizda kutubxonachilik ishini takomillashtirishni ularni tarmog'i (soni) ni belgilashda aholi soni, tabaqasi va ularni mutolaaga jalb etish maqsadidan shuningdek, markazdan yiroqda joylashgan (katta yoki kichikligidan qat'iy nazar) aholi yashash punktlarini qamrab olishga e'tibor qilgan holda ma'lum bir miqdordagi aholi soniga bir kutubxona tashkil etilishi va qamrab olinishi ko'zlangan aholining tarkibidan kelib chiqib bolalar kutubxonalariga tabaqalashtirish belgilanishi joiz bo'ladi.

Kutubxonalarni tashkil etishda ularning fondi (axborot resurslari)ni dastlabki hajmi miqdorini ham aynan aholi va foydalanuvchilar

soniga nisbatan o'rtacha belgilanishi to'g'ri bo'ladi. Kutubxonalar faoliyatini zamon talablari darajasida tashkil etilishi xolati ularni tizimlashtirishga ham ko'p darajada bog'liqdir.

Ta'lim muassasalari, korxona, tashkilot va idoralarga qarashli (kasaba uyushmalari)dan boshqa kutubxonalar bir so'z bilan (masalan, madaniyat va san'at va turizm) vazirligi tizimida birlashtirilib markazlashgan shaklda faoliyati yo'lga qo'yilishi ham o'z samarasini beradi. Kutubxonalarni markazlashtirish orqali eng avvalo ularni ta'minoti, moddiy texnik bazasi boyitish qolaversa, faoliyatlarni uyg'unlashtirish orqali ular xizmatidan foydalanuvchilarning axborotga talab ehtiyojlarini to'laqonli ravishda qondirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, joylardagi kutubxonlarga markazdan malakali, ilmiy, amaliy uslubiy yordam ishlarining samaradorligiga erishiladi. Yuqoridagilar hozircha taxlil, taklif va muloxazalardir. Bu borada ular bilan tanishgan ustozlar, hamkasblar, soha fidoiylari va jonkuyarlari ham o'z fikr-muloxazalarini bildirishlariga umid qilamiz va kutib qolamiz. ■

ПУТЬ К ПРОФЕССИИ

Гулчехра Абдулхакимова,
преподаватель Андижанского института
сельского хозяйства и агротехнологий

**Учитель, позволь пред именем твоим
смирненно преклонить колено!**

Annotatsiya: Agar siz kelajakdagi mutaxassisning ruhiy impulsiga javob bersangiz, kasb tanlash har doim baxtli bo'ladi. Bizning oldimizda o'qituvchining kasb tanlash yo'li qanday o'tganligi haqidagi e'tirofi bor. «Bugun rus tili va adabiyoti o'qituvchisi. O'qituvchining tarjimai holi kitobini sahifadan sahifaga varaqlab, shuni aytishim mumkinki, men hech qachon tanlagan yo'limdan afsuslanmaganman. Va rus tili va adabiyoti o'qituvchisi sifatida men rus tiliga muhabbat, rus adabiyotiga muhabbat va qiziqishni uyg'otishim, bu muhabbatni bolalarga etkazishim, ularni atrofda dunyoni sevishga o'rgatishim, ma'naviy boy bo'lishlariga yordam berishim kerak. Talabalarim tanlovlarda, olimpiadalarda sovrinli o'rinlarni egallaganlarida, men juda xursandman « - va bu qiyin qadam oldida turgan maktab bitiruvchilari uchun namuna

Я горжусь тем, что умею говорить на русском. Этот язык для меня родной, самый первый язык, которому меня научили, и я говорю на нём с детства. Не представляю, как можно не любить язык Пушкина, прекрасного цветка поэзии, Толстого, солнечного света русской литературы, Чехова, великой красоты и силы русского народного сердца.

Красота, ясность, глубина русской классики не перестают привлекать меня.

Как он велик и красив!

Я не задумывалась никогда, насколько он сложен и многогранен. Он мягкий, плавный, певучий и многозначный.

Круг моего общения весьма разнообразен: иногда мне выгодно говорить на правильном литературном языке, очень часто пользуюсь разговорной лексикой, где-то опускаюсь даже до жаргонов. И всё это для того, чтобы быть понятой. Мне кажется, с обширным словарным запасом я смогу общаться беспрепятственно с большим количеством людей.

Невозможно сравнить богатый русский язык с другими европейскими языками. Например, английский язык - он весьма лаконичен, немецкий - грубый, чопорный. А огромное количество красивых речевых оборотов русского языка позволяют выразить самые тонкие чувства, самые волнующие эмоции, которые делают его красочным и волшебным.

«Почему его учат?» - спросите вы. Я думаю, что на нём легко общаться. Этот язык понятен многим и многие на нём разговаривают. И мой узбекский народ не исключение.

Во-первых, представители моего государства по числу трудовых мигрантов в России находятся на первом месте. Большинство из них испытывают языковые трудности. И они, работая в России, видят какие преимущества даёт знание русского языка.

Во – вторых, открываются немало узбекско-русских предприятий, что в свою очередь, провоцируют интерес жителей Узбекистана к русскому языку.

Совсем недавно в сфере народного образования Узбекистана началась активная работа по популяризации русского языка. И это доказывается тем, что в 2020 году наше правительство при поддержке российских мастеров по изучению русского языка начало масштабную работу по развитию русского языка в средних школах и ВУЗах. И вот уже третий год проект «Класс», который был создан совместно министерствами народного образования Узбекистана и России, продолжают свою деятельность у нас. Многие учителя получили сертификат С1, благодаря которому они могут получить 50% надбавки к зарплате.

У нас до сих пор существуют русскоязычные общины, имеются школы, университеты с русским языком обучения, русскоязычные СМИ, большинство государственных учреждений с радостью принимают русскоязычных специалистов на работу, русский язык помогает устанавливать контакты с посольствами, ННО, международными компаниями, словом, вести бизнес или строить экспортную карьеру.

Русский язык не может мешать другим языкам. Всё дело в самом человеке – его интеллекте, общей культуре, умелом использовании языков - родного и других народов.

Ведь прекрасное знание русского языка не помешало киргизу Чингизу Айтматову, узбеку Гофуру Гуляму создать мировые шедевры на русском языке. Ведь не зря древние говорили, что сколько языков ты знаешь, столько раз ты человек. Жизнь не стоит на месте. С каждым днём становится всё очевиднее, что русский язык очень необходим ►

для народов бывшего Советского Союза.

При воспоминании о моем детстве всегда есть нотка ностальгии. У нас во дворе во время каких-нибудь мероприятий, да и просто так, часто собирались соседи за одним столом. Там можно было встретить и русских, и украинцев, и киргизов, и казахов, и немцев, и татар, и корейцев. А как же они понимали друг друга? Конечно, их связывал русский язык. У русского языка было особое предназначение – объединять разноразличные народы в одно целое, приобщать их к сокровищнице мировой культуры, пополнять её национальными культурными достижениями.

Как я помню, меня всегда тянуло в русскую культуру, историю. Ещё будучи школьницей, я знала, что русский язык - это моё будущее, моя профессия, мой хлеб.

Почему знала? Да потому, что на то время у нас в махалле я была единственной, кто говорил на русском. Все дяденьки и тётеньки относились ко мне как к «устозу», выражая свое уважение и признательность. Ставили меня в пример своим детям. И во время летних каникул они просили, чтобы я помогла их детям освоить, хотя бы азы русского языка. А так как мои родители тоже были учителями, они отнеслись к моей «педагогической деятельности» с терпением и создавали мне все необходимые условия, чтобы я могла заниматься с соседскими

детьми. Они покупали нам тетради, карандаши, ручки, альбомы. А папа, будучи в то время директором нашей сельсоветской школы, достал нам несколько учебников «Букваря» и выделил из своей школы кабинет. И я каждый день важной учительской походкой заходила в класс, где меня ждали маленькие узбечата. Они ждали меня с нетерпением, потому что были охвачены желанием научиться русскому языку.

После окончания учебных курсов, мы устраивали праздник и приглашали родителей, где «мои ученики» демонстрировали свои знания по русскому языку: читали стихи, пели песни, танцевали русские народные танцы, (папа помогал нам с костюмами), ставили инсценировки басен. И дети, и родители мне аплодировали. А мои родители, со слезами радости на глазах и гордостью за дочь, следили за всей этой красотой. Боже, как было весело, было все по-доброму, с любовью! Так скучаю по тем временам.

Вот таким образом я и развивала в себе с детства педагогические навыки. А ведь они, «мои ученики», и сейчас с любовью и уважением вспоминают меня и благодарят за то, что я, по их словам, привила им любовь к русскому языку.

А после окончания школы я поступила в ХГПИ на Украине на факультет русской филологии. Не то, чтобы мечта моя сбылась, скорее это было мне предписано судьбой.

Окончила институт с отличием и вернулась в свою родную уже не в сельсоветскую школу, а в районную, потому что я поступала в 1989 году, когда Узбекистан входил еще в состав СССР, а закончила учебу в 1994 году, когда Советский Союз уже развалился. И вот я сегодня учитель русского языка и литературы. Перелистывая в памяти страницу за страницей книгу своей учительской биографии, могу сказать, что ни разу не пожалела о выбранном пути. И как учитель русского языка и литературы, я должна привить любовь к русскому языку, любовь и интерес к русской литературе, уметь донести эту любовь детям, научить их любить окружающий

мир, помочь им стать духовно богатыми. Я безмерно радуюсь, когда мои ученики занимают призовые места на конкурсах, олимпиадах.

Моя ученица Джумабаева Сабина участвовала в международном конкурсе «Живая классика» и стала лауреатом, а члены моего литературного кружка «Клуб читающих детей» организовали мероприятие «Широкая Масленица» в областном масштабе, сама я стала лауреатом Пушкинского конкурса.

Вот так мы поддерживаем статус русского языка у нас в Андижане. Взрослые и дети с удовольствием участвуют в таких мероприятиях. Этим я чувствую их благодарность и уважение ко мне. Сегодня, когда рушат-

ся языковые нормы, снижается духовность речи и идет вульгаризация языка, просто необходимо говорить о бережном

отношении к русскому слову, культуре речи, потому как русское слово открывает мир бесконечных радостей, всю гамму человеческих чувств. Ни один язык не останавливается в своем развитии. Это целый мир: не только предмет для изучения, а живая душа народа, его память, сокровище. Поэтому, как учитель русского языка и литературы, стараюсь представлять эти два народа, узбекский и русский, в положительном свете, так как понимаю, что я медиатор между культурами. ■

KASBIMDAN BAXT TOPDIM

Suhbatdosh: Umida Kadirova

Elektron resurslardan foydalanish umumiy
o'quv zallari xizmati abonement sektori mudiri

Nasima Aznabayeva

Axborot - kutubxona markazi fahriysi

Kutubxonachilik kasbi azal-azaldan madaniyat va ijtimoiy fanlarning buyuk namoyondalarini o'ziga jalb qilib kelgan. Kutubxonachining ishi mas'uliyatli, murakkab hamda sharaflidir. Bugungi mehmonimiz ana shu sharafli kasb egalaridan biri ko'p yillik mehnat tajribasiga ega jamiyatimizning faol ayollaridan biri Nasimaxon Aznabayeva bo'ladi.

Nasima opa 1964 yilda Andijon shahrida tavallud topgan. 1981 yili o'rta maktabni bitirib Bobur nomidagi Andijon viloyati ilmiy universal kutubxonasiga ishga kiradi. 1982 yilda Toshkent Davlat Madaniyat institutining kutubxonachilik yo'nalishi bo'yicha o'qishga kirib 1987 yilda tamomlaydi. Ish faoliyatini Axborot-kutubxona fondlarini butlash bo'limida oddiy kutubxonachilikdan boshlab, xizmat ko'rsatish bo'limida yetakchi, ilmiy uslubiyat bo'limi mudiri va 2010-2020 yillar davomida rahbar o'rinbosari lavozimida faoliyat yuritgan. Hozirda nafaqada, farzandlari nabiralarining sevimli buvijonisi.

Nasima opa, kutubxonachilik kasbini egallashingizga kimlar sababchi bo'lgan. Nima uchun bu kasbni tanlagansiz?

Bilasizmi, kutubxonachilik kasbini eng sharafli kasb deb bilaman. Bu sohaga kirib kelishimda ota-onamning xissasi katta bo'lgan. Onam kitob o'qishni juda yaxshi ko'rardi. Bolaligimizda Ahmad Yassaviy, Mashrab g'azallarini aytib berardi. Onam E'tibor Oxunova bilan sinfdosh bo'lgan ekanlar. Shuning uchun bo'lsa kerak uyimizda ijodiy kechalar bo'lib turardi.

Men ularni eshitib katta bo‘lganman. Uyimizda kichik kutubxonamiz bo‘lardi. Onam bu kitoblarni ko‘z qorachig‘idek asrar edi. Ko‘p o‘qiganidan barcha kitoblar yod bo‘lib ketgan edi. Bir kuni onam kutubxonaga bor, u yerda juda ham qiziqarli kitoblar ko‘p deb aytib qoldi. Onamning so‘zlari bilan kutubxonaga a‘zo bo‘ldim. O‘sha vaqtlarda yoshlar bo‘limidagi Kodirova Gulya opaning muomalasi, shirinsuhanligini ko‘rib, men ham shu yerda ishlasam deb orzu qilganman. Orzularim ushalib shu kasbga kirib keldim.

Ustozlaringiz haqida ulardan olgan o‘g‘itlaringiz haqida gapirib bering?

Meni bu dargohga Olga Yusupovna ishga olgan. O‘sha paytlardagi kutubxona rahbari Qaxxor Bobojonovichni oldiga qo‘limdan yetaklab olib kirgan. Bu insonni otamga o‘xshatganman. Yuzi nurli, ziyoli inson edi. Meni shu darajaga yetishimda ustozlik qilgan Irina Chernova, Alitova Sabriya, Rashida Vegishayeva, Valentina Artikova, Mamlakat Sodiqovna, Zulfiya, Rashida Gilmanova, Aliya Aliyeva, Hafiza Karimovalar menga kutubxonachilik kasbining sir asrorlarini o‘rgatishgan.

Esimda Bibliografiya bo‘limida birinchi bo‘lib Ol‘ga Yusupovna bilan “Kutubxona ishi fidoyilari” qo‘llanmasini ishlab chiqqanmiz. Ma‘lumotlarni yig‘ishda, arxivlardan ma‘lumotlarni jamlashda, to‘plashda Zamira opa Shaxobitdinova ustozlik qilgan. Faoliyatim davomida ustozim Olga Yusupovnani yo‘lidan ketdim. Men ishlagan davrda kutubxonaning 100 yilligi nishonlangan. Voy, unga ma‘lumotlar yig‘ish, muzey uchun ma‘lumotlar to‘plash to‘ldirish ishlari bizni toblagan desam mubolag‘a emas. Bilasizmi, tumanlarda ilg‘or tajriba maktabini ochganmiz. Baliqchi tumanidan boshlab barcha tumanlarda oilaviy kitobxonlikni targ‘ib etganmiz. “Interfaol-bahs munozara”, “Zakovat” “Xotira soati” kabi yangi ish shakllarini tadbiq etishda faol ishtirok etganman. Bularning barchasi ustozlarim ko‘magidagi faoliyatimning eng qizg‘in damlari sifatida esga olaman.

Sizningcha kutubxonachi qanday bo‘lishi kerak ?

Bugungi kunning kutubxonachisi nafaqat axborot yetkazib beruvchi, balki, pedagog, sotsiolog, aktyor, psixolog, dasturlarda ishlovchi, jurnalist, shuningdek, albatta tashkilotchi ham bo‘lishi kerak. Bu jihatlarga ega bo‘lish, eng avvalo, o‘zimizga bog‘liq. Buning uchun mutaxassislar har kuni o‘zi ustida ishlashi, muomala madaniyati va yuksak professionallik ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak. Kutubxonadagi muomala bu – kasbiy munosabatlarning murakkab jarayoni. Kutubxonachi ish vaqtining aksariyat qismi kutubxonaga tashrif buyurgan foydalanuvchilar bilan muloqot qilishdan iborat bo‘ladi. Xushmuomalalik kutubxonachining birinchi ustuni.

Ishlagan davringizdagi tajribangizdan kelib chiqib kutubxonachilik kasbini yutuq va kamchiliklari haqida ayta olasizmi?

Dastlab ishlagan davrlarimizda kutubxona jamg‘armasida o‘zbek tilidagi adabiyotlar kam bo‘lardi. Aholining o‘zbek tilidagi adabiyotlarga extiyoji yuqori bo‘lganligi bizni harakat qilishga undardi. Boburshunos olim Zokirjon Mashrabov jamg‘armani o‘zbek tilidagi kitoblar bilan boyitilishiga katta yordam ko‘rsatgan.

Kutubxonachi o‘z faoliyati davomida shoir va yozuvchilar, olimlar bilan hamnafas, hamfikir bo‘ladilar. Ularni ish jarayonida kerakli kitoblarni topishida ko‘makchi bo‘lganimiz, ijod namunalarini birinchi marta o‘qiganimizdagi hayajonimiz kasbimizning buyuk ekanligidan dalolatdir. Bilasizmi, R. Shamsutdinov, S. Zuxriddinov, F. Usmon, V. Axmad, D. Qo‘ldoshev kabi ko‘plab olim, ijodkorlarimiz bilan hamsuhbat bo‘lganim meni yutug‘im deb hisoblayman. Meni yutug‘larimdan yana biri ham o‘qib ham ishlaganim, nazariya bilan tajribani teng olib borganim katta samara bergan.

Faoliyatingiz mobaynida nimalarni qadrlagansiz ?

Shu dargohga meni taqdir yetaklab kelgani, shu ziyo maskanida yaxshi ustozlarim bo‘lgani, ►

halollik, intizom bo'lganini qadrlayman. Kutubxonada 40 yil ishlaganim, halol mehnatim orqali farzandlarimni tarbiyalaganim, rahbarlarning nazariga tushganim men uchun o'zgacha tuyg'u.

Bu sohada o'zingiz orzu qilgan cho'q-qilarga erishdim deb o'ylaysizmi?

Xa albatta, oddiy kutubxonachilikdan rahbarlikgacha bo'lgan sharaflı yo'lnı bosib o'tdim. Ustozlar ko'magida xalol mehnat qildim. Qaxxor Bobojonovich, Olga Yusupovna, Xafiza Qo'ldashevna, Gulnora Ismailova kabi jonkuyar, fidoyi o'z kasbini ustasi bo'lgan insonlar bilan ishlash baxtiga musharraf bo'lganman. Farzandlarimga qolaversa, insonlar qalbiga ma'naviyat nurini tarqatishga muyassar bo'ldim. Ko'p joylarda meni tanishadi. Hurmat ko'rsatadi. Bizni kitobxonlarimiz esdan chiqarmaganidan faxrlanib ketaman.

Yosh kutubxonachilarga tajribangizdan eng kerakli maslahatlaringiz?

Bilgan narsalarini yetkazib berishdan uyalmaslik kerak. Ustozlar tajribasiga tayanish muhim deb o'ylayman. Men juda tortinchoq bo'lganman. Buni sezgan Olga Yusupovna menga seminarlarga, ma'ruza tayyorlashni topshirgan. Buning uddasidan chaqqan paytdagi xursandligimni ta'riflay olmayman.

Kutubxonachilik kasbining o'ziga xos jihati shundan iboratki, u kutubxona fondi, uning tarkibiy tuzilishini yaxshi bilishi, kitob targ'ibotining zamonaviy shakllaridan foydalanishi, o'zi ustida muntazaam ishlashi, ilmiy tadqiqot ishlarini olib borishi, ilg'or ish tajribalarini o'rganib faoliyatiga tadbıq etishi, xizmat ko'rsatish sifatini rivojlantirish uchun harakat qilishi zarur va albatta kutubxonachi o'zi ham ko'p kitob o'qishi kerak, aholi o'rtasida kitobxonlik darajasini oshirish uchun xizmat qilishi kerak.

Faoliyatingiz mobaynida qaysi xolatlar sizni ranjitgan?

Aslini olganda eng fidoyi kasb egalaridan biri kutubxonachilar, lekin oldin ular jamiyatda kam e'tirof etilgan. Samarali mehnat qilgan

kutubxonachilar yetarli darajada rag'batlantirilmagan. Hozirda berilayotgan "Axborot-kutubxona a'lochisi" ko'krak nishonining ta'sis etilganligi kasbimizga bo'lgan yuksak e'tirof deb bilaman.

Kitoblar hozir ham hamroxingizmi?

Albatta kitob o'qishni yoshligimdan yaxshi ko'raman. Kitob o'qish onamdan meros. Kitoblarini varaqlaganimda onamning iforini tuygandek bo'laman. Eng yaxshi ko'rgan kitobim "Saodatga eltuvchi bilim". Bu kitobni qayta-qayta o'qiganman. "Dunyoning ishlari" kitobini hozirgacha qo'limdan qo'ymayman. Ulug' dargohda ishlaganim farzandlarim va nabiralirimning ham qalbida adabiyotlarga mehr uyg'ota olishimga sababchi bo'lgan.

Kutubxonani sizga doim eslatib turadigan narsa bormi?

Ha albatta, salkam yarim asr shu sohada ishladim har bir kitob menga kutubxonani eslatadi. Yana viloyat televideniyasida birinchi bo'lib "Ayol qalbi" nomli ko'rsatuv tashkil qilinda ilk ko'rsatuvda mening xayotiy faoliyatim sur'atga olingan. Bu ko'rsatuv ham menga esdalik bo'lib qolgan.

Shogirdlaringiz haqida ham gapirib bering?

Sh.Shokirova, N.Yo'ldasheva, D.Karimova, M.Shokirova, Z. Xalbekova, N.Xasanovalarga qo'limdan kelgancha kasbimizning sir asrorlarini o'rgatdim.

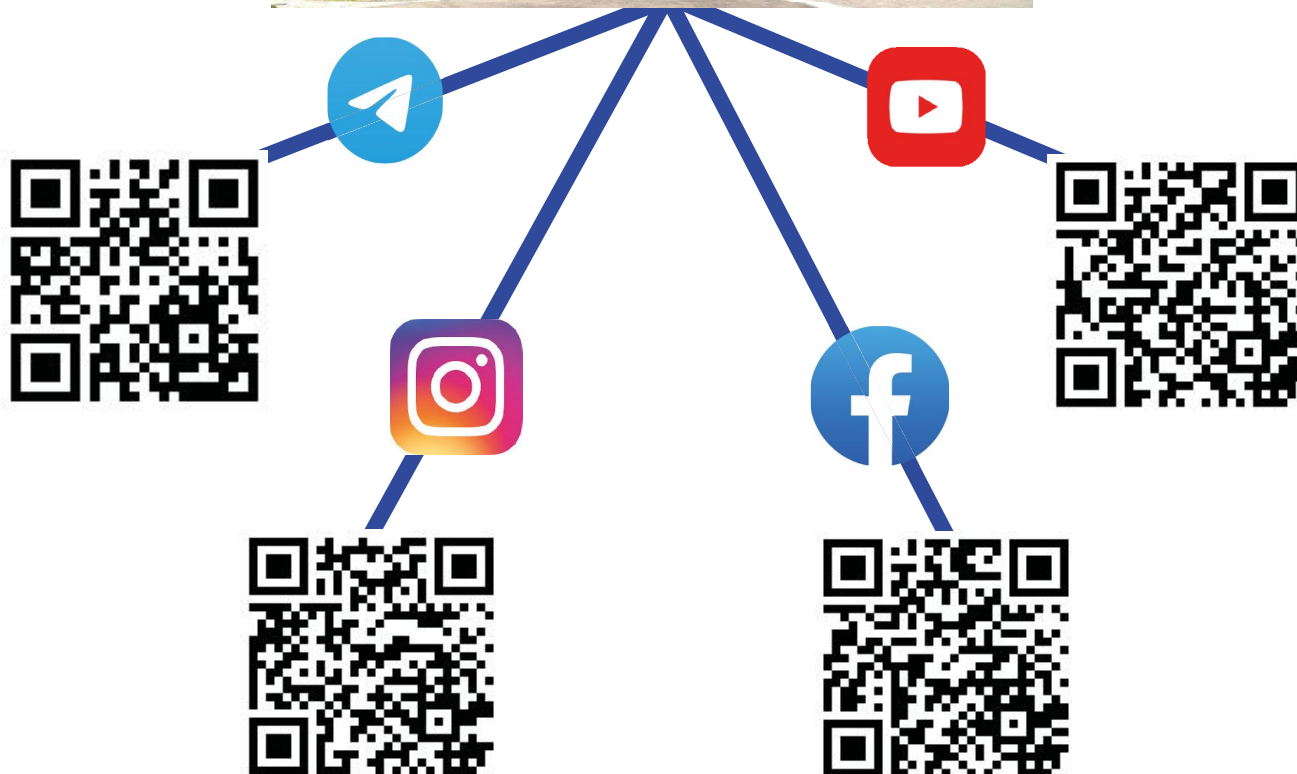
Kasbingizdan afsuslangan kunlaringiz bo'lganmi?

Yo'q xech qachon afsuslanmaganman. Bilasizmi, shu dargohda baxtimni topganman. Shu kasb orqasidan yaxshi ona, jonkuyar ayol, ustoz darajasiga yetdim. Shu o'rinda turmush o'rtog'imni ham e'tirof etmoqchiman. Ayol kishining hayoti, baxti, oilasining tinchligi yuzida aks etadi. Menga suyanchiq bo'lgan insonlarim doim qo'llab-quvvatlagan. Oila tinch bo'lsa ishda ham unumdorlik bo'ladi. Samarali mehnat qilishimda yordam bergan turmush o'rtog'im Aznabayev Temur akadan hamda ustozlarimdan minnatdorman.

Rahmat!

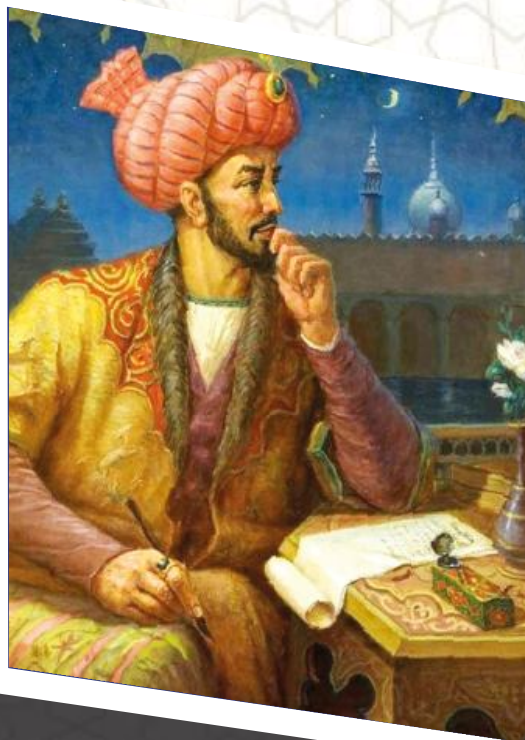
ZIYO MASKANI ENDI YANADA YAQIN!

Axborot-kutubxona markazi sizni o'zining ijtimoiy tarmoqlardagi sahifalariga taklif etadi!

Kutubxona - bu o'quvchiga axborot resurslariga tezkor kirish imkonini, o'zaro ta'sir va muloqotni taqdim etuvchi axborot makonidir.

↓ Kelgusi sonda: В следующем номере:

- ▶ Я познакомлю вас с Бабуром
- ▶ Haq ishqida yongan shoir
- ▶ Milliy madaniyatni saqlashda bibliografiyaning roli
- ▶ Mahalliy tarix faoliyatining jihatlar va shakllari
- ▶ Hayot saboqlari
- ▶ Kitobxonachilar e'tiboriga
- ▶ Ijtimoiy hamkorlik orqali fuqarolik jamiyatini shakllantirish

